Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Πρακτικός Οδηγός για την Εφαρμογή της

Ευρωπαϊκής Διαδικασίας Μικροδιαφορών

δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2007 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών

Δικαιοσύνη

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή 6
1.1. Γενικός και ειδικός σκοπός της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών 7
1.2. Γενικό πλαίσιο 7
1.3. Ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της πρότασης 9
1.3.1. Η Διάσκεψη του Down Hall 9
1.3.2. Πολιτικό πλαίσιο 10
1.4. Εξέλιξη της πολιτικής για την ΕΔΜ 10
1.4.1. Πρώτα βήματα για την υποβολή πρότασης 10
1.4.2. Οι διαπραγματεύσεις και οι έξι αρχές 11
1.4.3. Η εξέλιξη της πολιτικής δικονομίας της ΕΕ 12

2. Ο κανονισμός – Πεδίο εφαρμογής 14
2.1. Πεδίο εφαρμογής του κανονισμού – καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής 15
2.1.1. Το όριο ποσού της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών 15
2.1.2. Αντικείμενο – Χρηματικό και μη χρηματικό 15
2.1.3. Αντικείμενο – εξαιρέσεις 16
2.1.4. Αντικείμενο – υπαγόμενες περιπτώσεις 17
2.1.5. Αστικές και εμπορικές υποθέσεις – η ερμηνεία του ΔΕΕ 18
2.2. Πεδίο εφαρμογής του κανονισμού – Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής 22
2.2.1. Γενικό γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής 22
2.2.2. Διασυνοριακές υποθέσεις – γενικά 22
2.3. Δυνατότητα εφαρμογής – χρόνος 23
2.4. Σχέση με άλλες πράξεις της ΕΕ 23
2.4.1. Ο κανονισμός Βρυξέλλες I 23
2.4.2. Οι κανονισμοί για την επίδοση ή κοινοποίηση και τη διεξαγωγή αποδείξεων 24
2.4.3. Οι κανονισμοί ΕΕΤ και ΕΔΠ 24
2.4.4. Άλλες πράξεις της ΕΕ 26

2.5. Σχέση με το εθνικό δίκαιο ... 26
2.5.1. Εθνικό δικονομικό δίκαιο ... 26
2.5.2. Εθνικό ουσιαστικό δίκαιο ... 27

3. Κίνηση της διαδικασίας ... 28
3.1. Το δικαστήριο (δικαστήρια) που είναι αρμόδιο για την κατάθεση της αγωγής ... 29
3.1.1. Ο ενάγων υποχρεούται να αναφέρει τον λόγο θεμελίωσης της διεθνούς δικαιοδοσίας στο έντυπο της αγωγής ... 29
3.1.2. Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας της ΕΕ ... 29
3.1.3. Οι εγχώριοι ή «εθνικοί» κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας ... 32
3.2. Χρησιμοποίηση του εντύπου της αγωγής ... 32
3.2.1. Εκτίμηση της απαίτησης ... 33
3.2.2. Η μεταχείριση των τόκων ... 33
3.3. Τα έξοδα κατάθεσης της αγωγής ... 34
3.4. Έγγραφα που συνοδεύουν το έντυπο της αγωγής ... 34
3.5. Κατάθεση της αγωγής στο δικαστήριο ... 34
3.6. Γλώσσα ... 35

4. Διαδικασία μετά την κατάθεση της αγωγής στο δικαστήριο ... 36
4.1. Διόρθωση ή συμπλήρωση του εντύπου της αγωγής από τον ενάγοντα ... 37
4.1.1. Το δικαστήριο ελέγχει το έντυπο της αγωγής ... 37
4.1.2. Το δικαστήριο ενημερώνει τον ενάγοντα όταν η αγωγή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ΕΔΜ ... 37
4.1.3. Ο ενάγων μπορεί να ζητήσει αρωγή για τη συμπλήρωση του εντύπου της αγωγής ... 37
4.1.4. Αίτημα προς τον ενάγοντα για συμπλήρωση ή διόρθωση του εντύπου της αγωγής ... 38
4.2. Κοινοποίηση του εντύπου της αγωγής στον εναγόμενο ... 38
4.2.1. Το δικαστήριο αποστέλλει αντίγραφο του εντύπου της αγωγής Α και το έντυπο Γ ... 38
4.2.2. Προθεσμία ... 38
4.2.3. Τρόποι επίδοσης ... 39
4.3. Τι μπορεί να κάνει ο εναγόμενος, όταν λάβει το έντυπο της αγωγής ... 41
4.4. Η αγωγή ή η ανταγωγή υπερβαίνει το όριο ... 42
4.5. Η ανταγωγή ... 42
4.6. Προθεσμίες ... 43
4.7. Γλώσσα ... 43

5. Διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών . . . 44
5.1. Καθήκοντα του δικαστηρίου σχετικά με τα αμφισβητούμενα ζητήματα . . . 45
5.1.1. Το δικαστήριο αναλαμβάνει πρωτοβουλία για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών . . . 45
5.1.2. Το δικαστήριο προσδιορίζει τα μέσα συγκέντρωσης και την έκταση των αποδεικτικών στοιχείων . . . 45
5.2. Συμπληρωματικές πληροφορίες από τον ενάγοντα και τον εναγόμενο . . . 45
5.3. Το δικαστήριο αποφασίζει τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας . . . 46
5.3.1. Το δικαστήριο διεξάγει προφορική διαδικασία, μόνο αν είναι αναγκαίο . . . 46
5.3.2. Το δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας . . . 46
5.4. Ζητήματα απόδειξης . . . 47
5.5. Χρησιμοποίηση ΤΠΕ . . . 47
5.6. Ο ρόλος του δικαστηρίου . . . 48
5.6.1. Το δικαστήριο καθορίζει τη διαδικασία . . . 48
5.6.2. Το δικαστήριο ενημερώνει τους διαδίκους σχετικά με δικονομικά θέματα . . . 49
5.7. Προθεσμίες . . . 49

6. Η απόφαση . . . 50
6.1. Έκδοση της απόφασης . . . 51
6.1.1. Ερήμην απόφαση – γενικά . . . 51
6.1.2. Ερήμην απόφαση – ανταγωγή . . . 51
6.2. Απόφαση μετά τη λήψη όλων των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων . . . 51
6.2.1. Εφόσον δεν διεξάγεται προφορική ακρόαση . . . 51
6.2.2. Μετά την προφορική ακρόαση . . . 52
6.3. Μορφή, περιεχόμενο και επίδοση της απόφασης . . . 52
6.3.1. Η απόφαση είναι γραπτή, προκειμένου να επιδοθεί στους διαδίκους . . . 52
6.3.2. Γλώσσα επίδοσης της απόφασης . . . 53
6.3.3. Επίδοση της απόφασης στους διαδίκους . . . 53
6.4. Έξοδα . . . 53

7. Επανεξέταση και ένδικα μέσα . . . 54
7.1. Επανεξέταση στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών . . . 55
7.1.1. Λόγοι επανεξέτασης . . . 55
7.1.2. Έκβαση της επανεξέτασης . . . 55

7.2. Ένδικα μέσα ... 55
7.3. Νομική εκπροσώπηση όσον αφορά την επανεξέταση και τα ένδικα μέσα ... 56

8. Αναγνώριση και εκτέλεση ... 58
8.1. Αναγνώριση και εκτέλεση – Γενικές αρχές ... 59
8.1.1. Κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας *(Exequatur)* ... 59
8.1.2. Διαδικασία εκτέλεσης – Εφαρμοστέο δίκαιο ... 59
8.2. Απαιτήσεις της ΕΔΜ – διαδικασία εκτέλεσης ... 59
8.3. Χρήση της βεβαίωσης σχετικά με την απόφαση ... 60
8.3.1. Έντυπο Δ ... 60
8.3.2. Γλώσσα της βεβαίωσης ... 60
8.4. Απόρριψη και περιορισμός της εκτέλεσης ... 61
8.4.1. Απόρριψη της εκτέλεσης σε έκτακτες περιστάσεις ... 61
8.4.2. Διαδικασία προσβολής της εκτέλεσης ... 61
8.4.3. Αναστολή ή περιορισμός της εκτέλεσης ... 62
8.5. Διαδικασία εκτέλεσης της απόφασης που εκδόθηκε με την ΕΔΜ ... 62
8.5.1. Στάδια της εκτέλεσης ... 62
8.5.2. Αρχές και υπηρεσίες εκτέλεσης ... 63
8.5.3. Γλωσσικά ζητήματα – πρακτικές επιπτώσεις όσον αφορά την εκτέλεση ... 63

9. Τελικά ζητήματα ... 64
9.1. Δικηγόροι ... 65
9.1.1. Δεν απαιτείται εκπροσώπηση από δικηγόρο στο πλαίσιο της ΕΔΜ ... 65
9.1.2. Συνέπειες της εκπροσώπησης από δικηγόρο σε σχέση με τα έξοδα ... 65
9.2. Ενημέρωση και αρωγή ... 66
9.2.1. Ενημέρωση – Γενικά ... 66
9.2.2. Ενημέρωση και αρωγή προς τους διαδίκους ... 66
9.3. Επανεξέταση της ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένου του ορίου ποσού ... 67
9.3.1. Επανεξέταση – Γενικά ... 67
9.3.2. Επανεξέταση – Ποσό της αγωγής ... 67

Υλικό αναφοράς και σύνδεσμοι ... 68

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

1.1. Γενικός και ειδικός σκοπός της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών

Στο πλαίσιο των στόχων της εξασφάλισης της πρόσβασης στη δικαιοσύνη και της επίτευξης της δημιουργίας ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης στην ΕΕ, η ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών έχει ως κύριο σκοπό την απλούστευση και την επίσπευση της εκδίκασης των διασυνοριακών μικροδιαφορών στην ΕΕ, μειώνοντας παράλληλα τα έξοδα των διαδικασιών αυτών μεταξύ των κρατών μελών (βλ. άρθρο 1, καθώς και αιτιολογικές σκέψεις 1, 7, 8 και 36).

Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, δίδεται έμφαση στην ανάγκη σχετικής απλούστευσης της διαδικασίας, και ιδίως στο ότι η διαδικασία πρέπει να είναι κατά το μεγαλύτερο μέρος γραπτή. Επίσης, ενισχύεται σημαντικά ο ρόλος του δικαστηρίου όσον αφορά τη διαχείριση της προόδου της υπόθεσης και την επίλυση των διαφωνιών μεταξύ των διαδίκων σε σχέση με την απαίτηση, καθώς και η δυνατότητα των διαδίκων να χρησιμοποιήσουν τη διαδικασία χωρίς να χρειάζονται νομικές συμβουλές, προκειμένου να αποφύγουν τη σχετική δαπάνη.

Η διαδικασία δεν χρησιμοποιείται μόνο από ιδιώτες ή από ομάδες καταναλωτών, για τους οποίους είναι ιδιαίτερα πρόσφορη, αλλά και από μικρές επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διασυνοριακές διαφορές σχετικές με την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Ο σκοπός επίσπευσης που επιδιώκει η διαδικασία επιτυγχάνεται με την τήρηση των ειδικών προθεσμιών που προβλέπονται για τα διάφορα στάδιά της. Ένας άλλος σημαντικός σκοπός είναι ο περιορισμός των εξόδων: το δικαστήριο επιφορτίζεται με το καθήκον να εξασφαλίσει ότι τα έξοδα που επιδικάζονται δεν είναι δυσανάλογα προς το ύψος της απαίτησης.

1.2. Γενικό πλαίσιο

Μια από τις μόνιμες ανησυχίες που εκφράζονται σχετικά με τη λειτουργία των συστημάτων πολιτικής δικαιοσύνης, ιδίως σε σχέση με τη δυνατότητα του απλού πολίτη να έχει πρόσβαση στα δικαστήρια και να ζητά έννομη προστασία για τις απαιτήσεις του σύντομα και χωρίς να χρειάζεται να δαπανήσει μεγάλα χρηματικά ποσά για νομικές συμβουλές, αφορά τον τομέα των μικροδιαφορών, και ιδίως των απαιτήσεων ιδιωτών κατά επιχειρήσεων ή κατά άλλων ιδιωτών, όπου ο χρόνος, η προσπάθεια και η δαπάνη μπορεί συχνά να είναι εντελώς δυσανάλογα προς το ύψος της απαίτησης.

Για την αντιμετώπιση του προβλήματος, πολλά νομικά συστήματα κρατών μελών της ΕΕ προβλέπουν ειδικές διαδικασίες που χαρακτηρίζονται από προσπάθειες απλούστευσης, μείωσης των εξόδων και επίσπευσης της ικανοποίησης των σχετικών απαιτήσεων των ιδιωτών και των μικρών επιχειρήσεων ([1]). Πολλές από αυτές τις διαδικασίες παρουσιάζουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, όπως ο περιορισμός των καταβαλλόμενων

([1]) Βλ. περιγραφή ορισμένων από τα τυπικά χαρακτηριστικά των εθνικών διαδικασιών μικροδιαφορών στην Πράσινη Βίβλο – COM (2002) 746 τελικό· βλ. παράγραφο 1.4.1 και υποσημείωση 8 κατωτέρω.

δικαστικών εξόδων, η απουσία δικηγόρων, η απλούστευση των κανόνων απόδειξης και γενικά η ανάθεση μεγαλύτερης ευθύνης στα δικαστήρια για τη διαχείριση των υποθέσεων και την επίτευξη σύντομης επίλυσης των διαφορών με την έκδοση απόφασης ή με την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των διαδίκων.

Οι ανησυχίες που οδήγησαν σε ανάλογες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο των εθνικών νομικών συστημάτων καθίστανται ακόμη εντονότερες στην περίπτωση μικροδιαφορών που υπερβαίνουν τα σύνορα των κρατών μελών της ΕΕ, λόγω των πρόσθετων προβλημάτων που ανακύπτουν σε αυτές τις περιπτώσεις και άπτονται της μη εξοικείωσης με το δίκαιο που εφαρμόζουν και τις διαδικασίες που ακολουθούν τα αλλοδαπά δικαστήρια, καθώς και της ανάγκης χρησιμοποίησης διαφορετικών γλωσσών.

1.3. Ιστορικό και πολιτικό πλαίσιο της πρότασης

1.3.1. Η Διάσκεψη του Down Hall [2]

Λόγω της προβληματικής που εκτέθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, ήταν απολύτως εύλογο να αναληφθεί σε πρώιμο στάδιο πρωτοβουλία για τη διερεύνηση της δυνατότητας θέσπισης μιας ειδικής διαδικασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο για τις καταναλωτικές απαιτήσεις και τις μικροδιαφορές. Έτσι, η δυνατότητα δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής διαδικασίας για καταναλωτικές και άλλες μικροδιαφορές συζητήθηκε στο πλαίσιο διάσκεψης που πραγματοποιήθηκε στην Αγγλία κατά τη διάρκεια της προεδρίας του ΗΒ το πρώτο εξάμηνο του 1998.

Στη διάσκεψη έλαβε μέρος μεγάλος αριθμός εμπειρογνωμόνων από διάφορα κράτη μέλη της ΕΚ, καθώς και εκπροσώπων των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων, και παρουσιάστηκαν διάφορα είδη διαδικασιών από την Ευρώπη και άλλες περιοχές του κόσμου [3]. Όλοι οι συμμετέχοντες συμφώνησαν ότι η ανάπτυξη μιας ειδικής ευρωπαϊκής διαδικασίας για τις καταναλωτικές και άλλες μικροδιαφορές θα ήταν σημαντική για την πρόσβαση στη δικαιοσύνη εντός της ΕΚ, ιδίως λόγω της αυξημένης διασυνοριακής κινητικότητας των ιδιωτών και των εμπορικών συναλλαγών και των πρόδηλων δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι ιδιώτες και οι μικρές επιχειρήσεις που επιδιώκουν την ικανοποίηση απαιτήσεων τέτοιου είδους.

(2) Η διάσκεψη πραγματοποιήθηκε στο Down Hall, Hatfield Heath, Hertfordshire, στις 22 και 23 Ιουνίου 1998. Βλ. αναφορές στη διάσκεψη και στην έκθεση που προέκυψε από αυτή στις σελίδες 59/60 και στην υποσημείωση 185 της Πράσινης Βίβλου.

(3) Για παράδειγμα, οι συμμετέχοντες πληροφορήθηκαν με ενδιαφέρον ότι στη Σιγκαπούρη οι διαδικασίες μικροδιαφορών διεκπεραιώνονται ηλεκτρονικά, καθώς και τη διαδικασία με την οποία εκδικάζονται οι καταναλωτικές μικροδιαφορές στη Λισαβόνα, η οποία χρησιμοποιείται και για ορισμένες διασυνοριακές απαιτήσεις μεταξύ Πορτογαλίας και Ισπανίας.

1.3.2. Πολιτικό πλαίσιο

Η έναρξη εφαρμογής της Συνθήκης του Άμστερνταμ ακολουθήθηκε από ορισμένες πολιτικές δηλώσεις. Οι σημαντικότερες από αυτές περιέχονται στα συμπεράσματα του συμβουλίου κορυφής του Τάμπερε, το οποίο προσέφερε την πρώτη ευκαιρία στους αρχηγούς κυβερνήσεων της ΕΚ να συζητήσουν θέματα δικαιοσύνης ([4]). Ακολούθησε το πρόγραμμα μέτρων για την υλοποίηση των συμπερασμάτων του Τάμπερε ([5]), το οποίο στη συνέχεια περιλήφθηκε στο Πρόγραμμα της Χάγης ([6]).

([4]) Βλ. αιτιολογική σκέψη 4. Οι παράγραφοι 30 και 34 των συμπερασμάτων, που δημοσιεύονται στη διεύθυνση http://www.europarl.europa.eu/summits/pdf/tam_el.pdf, αναφέρουν τα εξής σχετικά με τις μικροδιαφορές –παράγραφος 30– «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, βάσει προτάσεων της Επιτροπής, να θεσπίσει στοιχειώδη πρότυπα που θα εξασφαλίζουν [...] ειδικούς κοινούς δικονομικούς κανόνες για την απλούστευση και την επίσπευση της διασυνοριακής εκδίκασης μικροδιαφορών καταναλωτικής ή εμπορικής φύσης...» και –παράγραφος 34– «Όσον αφορά τις αστικές υποθέσεις, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει πρόταση σχετικά με την περαιτέρω μείωση των ενδιάμεσων μέτρων τα οποία ακόμη απαιτούνται για την αναγνώριση και εφαρμογή αυτών των αποφάσεων στο κράτος μέλος προς το οποίο απευθύνεται η αίτηση. Ως πρώτο βήμα, αυτές οι ενδιάμεσες διαδικασίες θα πρέπει να καταργηθούν όσον αφορά τους τίτλους που έχουν εκδοθεί για καταναλωτικές ή εμπορικές απαιτήσεις...».

([5]) Βλ. ενότητα 1.Β.4 του προγράμματος που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 15 Ιανουαρίου 2001, C 12/1 σ. 4· βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 5.

([6]) Βλ. παράγραφο 3.4.2 του προγράμματος που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 3 Μαρτίου 2005, C 53/1 σ. 53.

1.4. Εξέλιξη της πολιτικής για την ΕΔΜ

1.4.1. Πρώτα βήματα για την υποβολή πρότασης

Το 2000, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε την πρωτοβουλία να εκπονήσει ερωτηματολόγιο, προκειμένου να διαπιστώσει αν υπήρχε διαδικασία μικροδιαφορών στα κράτη μέλη της ΕΚ ([7]). Ακολούθησε Πράσινη Βίβλος, στην οποία λήφθηκαν υπόψη οι τροποποιήσεις της Συνθήκης ΕΚ κατόπιν της Συνθήκης του Άμστερνταμ, καθώς και τα συμπεράσματα του Τάμπερε. Η Πράσινη Βίβλος περιείχε διάφορες προτάσεις δράσης για την εκπλήρωση των πολιτικών δεσμεύσεων που είχαν αναληφθεί. Μεταξύ άλλων, επεσήμαινε την ανάγκη δημιουργίας μιας απλουστευμένης διαδικασίας μικροδιαφορών, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη δικαιοσύνη για την επίλυση των διαφορών αυτών. Κάλυπτε επίσης θέματα σχετικά με πιθανή πρωτοβουλία για τη θέσπιση διαδικασίας έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής ([8]). Ζητήθηκε να αποσταλούν απαντήσεις μέχρι τις 31 Μαΐου 2003 και, βάσει του υλικού που συγκεντρώθηκε, η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση κανονισμού τον Μάρτιο 2005 ([9]), ενώ προηγουμένως είχε υποβάλει την πρόταση για τη διαδικασία έκδοσης ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής ([10]).

([7]) Βλ. έκθεση της Evelyne Serverin με τίτλο «Des Procedures de Traitement judiciaire des demandes de faible importance etc.», εκδόσεις Cachan, 2001, όπως επισημαίνεται στην υποσημείωση 2 της σελίδας 8 της Πράσινης Βίβλου.

([8]) Πράσινη Βίβλος COM(2002) 746 τελικό που δημοσιεύθηκε στις 20 Δεκεμβρίου 2002. Η Πράσινη Βίβλος μνημονεύεται στην αιτιολογική σκέψη 6.

([9]) COM(2005) 87 τελικό που δημοσιεύθηκε στις 15 Μαρτίου 2005.

([10]) COM(2004) 173 τελικό που δημοσιεύθηκε στις 25 Μαΐου 2004.

1.4.2. Οι διαπραγματεύσεις και οι έξι αρχές

Εφόσον είχε επιτευχθεί γενική πολιτική συμφωνία όσον αφορά τη σκοπιμότητα της δημιουργίας ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών για διασυνοριακές υποθέσεις, ως εναλλακτική λύση αντί των εθνικών διαδικασιών, οι διαπραγματεύσεις μπορούσαν να επικεντρωθούν στην ουσία της διαδικασίας. Ένα από τα εκκρεμή ζητήματα που προκάλεσαν δυσκολίες ήταν το όριο του ποσού της απαίτησης, δηλαδή η απάντηση στην ερώτηση «Τι είναι μικροδιαφορά;». Ορισμένα κράτη μέλη τάχθηκαν υπέρ ενός σχετικά χαμηλού ορίου, ενώ άλλα υπέρ ενός ορίου που θα επέτρεπε να περιληφθούν οι περισσότερες αξιώσεις καταναλωτών. Τελικά, επιτεύχθηκε συμβιβασμός για το θέμα κατά τις συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

Από τις συζητήσεις στο πλαίσιο του Συμβουλίου, ιδιαίτερα σημαντική ήταν η έγκριση από τους Υπουργούς Δικαιοσύνης ορισμένων αρχών που θα έπρεπε να αποτελέσουν τη βάση των διαπραγματεύσεων, καθώς και της ίδιας της διαδικασίας. Οι αρχές αυτές εκτίθενται σε έγγραφο της Προεδρίας που υποβλήθηκε στους Υπουργούς τον Νοέμβριο 2005 ([11]) και είναι οι εξής:

- Η ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών θα πρέπει να είναι κατά κύριο λόγο γραπτή – βλ. άρθρο 5 παράγραφος 1 και αιτιολογική σκέψη 14.
- Προφορική διαδικασία διεξάγεται, εφόσον κρίνεται απαραίτητο από το δικαστήριο.
- Προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι η διαδικασία είναι σύντομη και αποτελεσματική, τίθενται προθεσμίες για τα διάφορα στάδια.
- Ενθαρρύνεται χρήση της σύγχρονης τεχνολογίας επικοινωνίας για τη διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και της συγκέντρωσης των αποδεικτικών στοιχείων – βλ. άρθρα 8 και 9 παράγραφος 1.
- Η εκπροσώπηση των διαδίκων από δικηγόρο δεν είναι υποχρεωτική – βλ. άρθρο 10.
- Το δικαστήριο εξασφαλίζει ότι τυχόν δικαστικά έξοδα τα οποία φέρει ο ηττηθείς διάδικος είναι ανάλογα προς το ύψος της αγωγής – βλ. άρθρο 16.

Όπως προκύπτει από το κείμενο του κανονισμού, οι προαναφερθείσες αρχές υιοθετήθηκαν πράγματι και αποτελούν σημαντικό έρεισμα της διαδικασίας.

([11]) Σημείωμα της Προεδρίας προς το Συμβούλιο αριθ. 15054/05 της 29ης Νοεμβρίου 2005· JUSTCIV 221/CODEC 1107.

1.4.3. Η εξέλιξη της πολιτικής δικονομίας της ΕΕ

1.4.3.1. Η κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας (Exequatur) ([12])

Άλλη μια αρχή έγινε δεκτή από τα αρχικά στάδια των διαπραγματεύσεων σχετικά με τον κανονισμό για τις μικροδιαφορές, και συγκεκριμένα ότι τα ενδιάμεσα μέτρα για την αναγνώριση και εκτέλεση απόφασης που εκδίδεται σε κράτος μέλος με τη διαδικασία μικροδιαφορών δεν θα πρέπει να ισχύουν, αν η απόφαση πρόκειται να εκτελεστεί σε άλλο κράτος μέλος, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της ικανοποίησης απαίτησης χωρίς να χρειάζονται ενδιάμεσες δικαστικές διαδικασίες. Το βήμα αυτό σηματοδοτεί μια σημαντική εξέλιξη στην ανάπτυξη των αστικών διαδικασιών της ΕΕ στον τομέα της πολιτικής δικαιοσύνης. Το θέμα αυτό αναπτύσσεται εκτενέστερα στις παραγράφους 2.4.1.2 και 8.1.1 του παρόντος Οδηγού.

([12]) Βλ. άρθρο 20 παράγραφος 1 και αιτιολογική σκέψη 30.

1.4.3.2. Οι μικροδιαφορές σε σχέση με την ΕΔΠ και τον ΕΕΤ ([13])

Ο κανονισμός για τη διαδικασία μικροδιαφορών ακολούθησε δύο άλλους κανονισμούς που προέβλεπαν κατάργηση των ενδιάμεσων μέτρων, και συγκεκριμένα τον κανονισμό ([14]) με τον οποίο δημιουργήθηκε η πρώτη πραγματική ευρωπαϊκή διαδικασία σε αστικές υποθέσεις –η διαδικασία ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής (ΕΔΠ)– του οποίου επίσης είχε προηγηθεί ο κανονισμός ([15]) για τον ευρωπαϊκό εκτελεστό τίτλο (ΕΕΤ). Στην περίπτωση της ΕΔΠ και του ΕΕΤ, για την κατάργηση του exequatur τέθηκε ως προϋπόθεση η τήρηση ορισμένων εγγυήσεων σχετικών με τη διεξαγωγή των διαδικασιών ενώπιον του δικαστηρίου που εκδίδει την απόφαση δυνάμει των δύο κανονισμών. Οι αποφάσεις πρέπει να πιστοποιούνται από αρμόδια αρχή με την έκδοση του προβλεπόμενου εγγράφου.

([13]) Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 3 και παράγραφο 2.4.3 του παρόντος Οδηγού.

([14]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1896/2006.

([15]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 805/2004.

1.4.3.3. Η αρχή της *αμοιβαίας αναγνώρισης*

Οι τρεις κανονισμοί, κάθε ένας από τους οποίους έχει διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, αντιπροσωπεύουν από κοινού μια σημαντική πρακτική εξέλιξη της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης δικαστικών αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις, ο κύριος σκοπός της οποίας είναι η απλούστευση και η επίσπευση της αναγνώρισης και της εκτέλεσης των δικαιωμάτων των πιστωτών εκτός των εθνικών συνόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την άποψη αυτή, συμβάλλουν στην οικοδόμηση πραγματικού χώρου δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στην κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων στην ΕΕ, και κατά συνέπεια στην υλοποίηση της ενιαίας αγοράς.

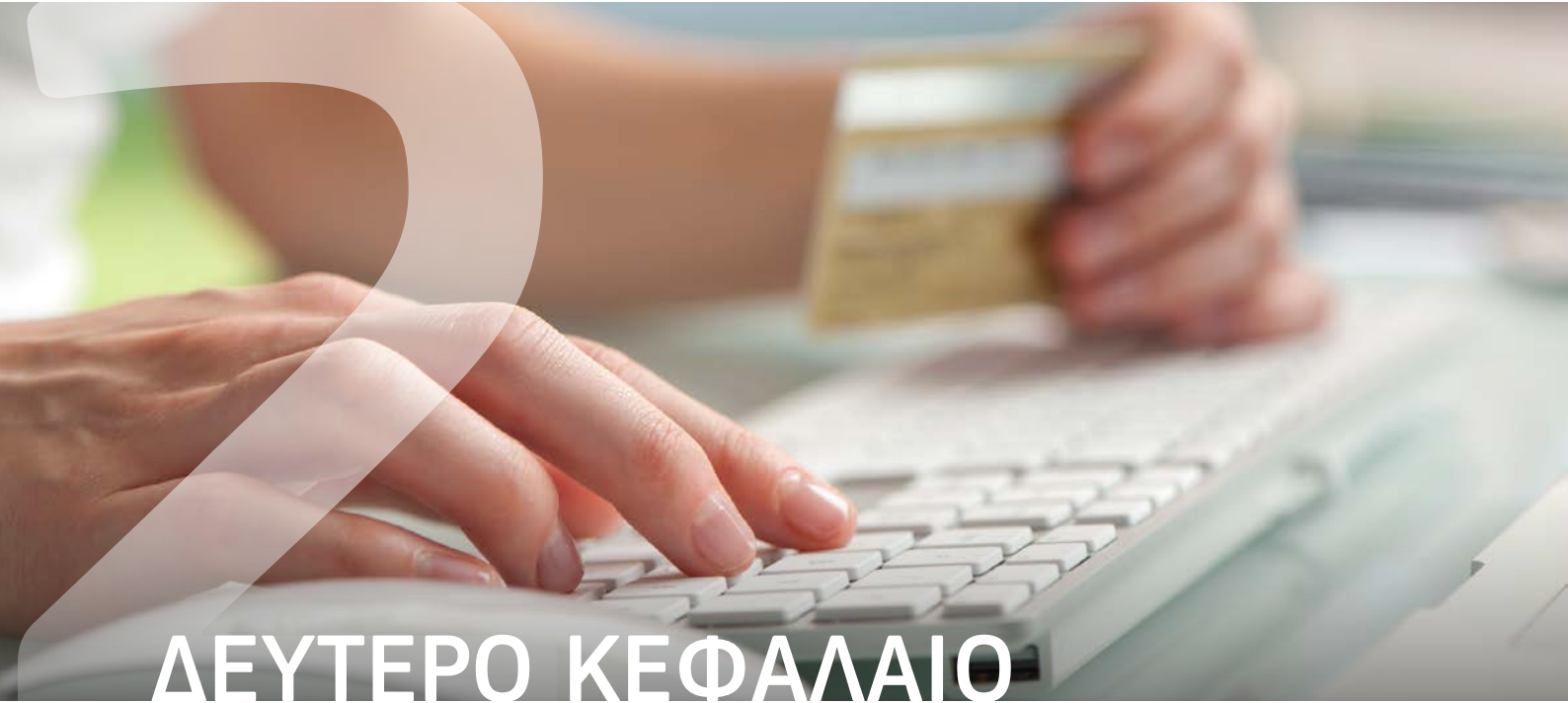

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο κανονισμός – Πεδίο εφαρμογής

2.1. Πεδίο εφαρμογής του κανονισμού – καθ' όλη πεδίο εφαρμογής

Ο κανονισμός προβλέπει τα δύο στοιχεία του καθ' όλη πεδίου εφαρμογής της ΕΔΜ, και συγκεκριμένα την αξία της απαίτησης που μπορεί να προβληθεί με τη διαδικασία μικροδιαφορών και το αντικείμενο των απαιτήσεων. Στον κανονισμό εμπίπτουν γενικά απαιτήσεις το αντικείμενο των οποίων περιλαμβάνεται στον γενικό ορισμό των «αστικών και εμπορικών διαφορών», με την επιφύλαξη όμως ορισμένων περιορισμών και εξαιρέσεων. Η έκφραση «αστικές και εμπορικές» έχει ερμηνευθεί εκτενώς από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

2.1.1. Το όριο ποσού της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών

2.1.1.1. Το ανώτατο όριο

Αντιθέτως προς την ΕΔΠ και τον ΕΕΤ, στο πλαίσιο της ΕΔΜ προβλέπεται ανώτατο όριο της απαίτησης το οποίο ανέρχεται σήμερα σε 2000 ευρώ. Κατά συνέπεια, απαιτήσεις που υπερβαίνουν αυτό το ποσό, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της διαδικασίας. Η ύπαρξη ανώτατου ορίου δεν είναι σπάνια σε ανάλογες διαδικασίες, διότι απαντάται σε πολλά κράτη μέλη, αλλά τα ανώτατο όρια ποικίλλουν κατά πολύ μεταξύ των χωρών ή ακόμη, όπως στο ΗΒ, μεταξύ των οντοτήτων που απαρτίζουν το κράτος.

2.1.1.2. Η βάση της αξίας

Ένα σημαντικό ζήτημα είναι η βάση με την οποία καθορίζεται η αξία της απαίτησης για τους σκοπούς του κανονισμού και η οποία προβλέπεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1. Πρώτον, λαμβάνεται υπόψη η αξία κατά τον χρόνο κατάθεσης της σχετικής αγωγής στο δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία για την απαίτηση. Δεύτερον, για τον υπολογισμό της αξίας δεν λαμβάνονται υπόψη οι τόκοι που ζητείται να επιδικαστούν επί της κύριας απαίτησης ή τυχόν δαπάνες και έξοδα που είναι δυνατόν να προστεθούν στην απαίτηση. Η εξαίρεση αυτή δεν εφαρμόζεται, για παράδειγμα, σε κύρια απαίτηση που αφορά αποκλειστικά την καταβολή τόκων για χρέος που έχει ήδη εξοφληθεί ([16]).

2.1.2. Αντικείμενο – Χρηματικό και μη χρηματικό

Αντιθέτως προς τη διαδικασία για την έκδοση ευρωπαϊκής διαταγής πληρωμής η οποία περιορίζεται σε χρηματικές απαιτήσεις, η απαίτηση που εκδικάζεται με την ΕΔΜ είναι δυνατόν να είναι μη χρηματική, όπως προβλέπεται στο πεδίο 7 του εντύπου της αγωγής, για τη συμπλήρωση του οποίου βλ. κατωτέρω, παράγραφο 3.2. Με μη χρηματική αγωγή ο ενάγων μπορεί να ζητήσει, για παράδειγμα, την έκδοση διαταγής για την αποτροπή αδικοπραξίας, π.χ. παράνομης εισόδου ή ζημίας σε ακίνητο, ή να εξασφαλίσει την εκτέλεση υποχρέωσης, όπως η παράδοση αγαθών ή άλλης μορφής

([16]) Βλ. παράγραφο 4.5 κατωτέρω όσον αφορά τις επιπτώσεις της αξίας της ανταγωγής, προκειμένου να καθοριστεί αν μια αγωγή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής.

εκτέλεση σύμβασης. Αν η απαίτηση είναι μη χρηματική, πρέπει να δηλωθεί η αξία της, η οποία θα πρέπει να εμπίπτει στο όριο της ΕΔΜ.

2.1.3. Αντικείμενο – εξαιρέσεις

2.1.3.1. Γενικές εξαιρέσεις

Ο κανονισμός εξαιρεί ρητώς από το καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής της ΕΔΜ ορισμένες υποθέσεις οι οποίες διαφορετικά θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι περιλαμβάνονται στην έννοια «αστικές και εμπορικές υποθέσεις». Πρόκειται για φορολογικές, τελωνειακές και διοικητικές υποθέσεις, καθώς και για υποθέσεις που αφορούν αστική ευθύνη του κράτους για πράξεις και παραλείψεις κατά την άσκηση της κρατικής εξουσίας, γνωστές και ως acta iure imperii. Αν η αγωγή αφορά τέτοιες εξαιρούμενες υποθέσεις, το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της αγωγής θα πρέπει γενικά να την απορρίψει αυτεπαγγέλτως, λόγω του ότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών.

2.1.3.2. Υποθέσεις που εξαιρούνται ειδικώς βάσει του άρθρου 2 παράγραφος 2

Επίσης, ο κανονισμός διευκρινίζει ότι δεν εφαρμόζεται σε ορισμένες άλλες ειδικές υποθέσεις που θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι εμπίπτουν στην έννοια των αστικών και εμπορικών υποθέσεων. Οι εξαιρέσεις αυτές, οι οποίες είναι εκτενέστερες από τις εξαιρέσεις που προβλέπουν οι κανονισμοί ΕΔΠ και ΕΕΤ, και διαφέρουν κάπως από αυτές, εκτίθενται λεπτομερώς στο άρθρο 2 παράγραφος 2 και απαριθμούνται στο συνημμένο πλαίσιο.

α) καθεστώς ή ικανότητα δικαίου φυσικών προσώπων·

β) περιουσιακές διαφορές από γαμικές σχέσεις, υποχρεώσεις διατροφής, διαθήκες και κληρονομική διαδοχή·

γ) πτωχεύσεις, διαδικασίες λύσης και εκκαθάρισης αφερέγγυων επιχειρήσεων ή άλλων νομικών προσώπων, δικαστικοί ή πτωχευτικοί συμβιβασμοί και ανάλογες διαδικασίες·

δ) θέματα κοινωνικής ασφάλισης·

ε) διαιτησίες·

στ) εργατικό δίκαιο·

ζ) μισθώσεις ακινήτων, εκτός των αγωγών για χρηματικές αξιώσεις·

η) παραβιάσεις του ιδιωτικού βίου και των δικαιωμάτων επί της προσωπικότητας, μεταξύ των οποίων η δυσφήμηση.

2.1.4. Αντικείμενο – υπαγόμενες περιπτώσεις

2.1.4.1. Αστικές και εμπορικές υποθέσεις – γενικά

Οι περιπτώσεις οι οποίες εμπίπτουν στο καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής της ΕΔΜ αφορούν κυρίως τις αποκαλούμενες αστικές και εμπορικές υποθέσεις. Όπως ορίζει το άρθρο 2 παράγραφος 1, για τους σκοπούς του κανονισμού, η έννοια της έκφρασης αυτής δεν εξαρτάται από το δικαστήριο που κρίνει την αγωγή ή από την εθνική νομοθεσία οποιουδήποτε κράτους μέλους. Η έκφραση πρέπει να γίνει νοητή ως σύμφωνη με την αυτοτελή ερμηνεία των όρων, οι οποίοι χρησιμοποιούνται σε άλλες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των κανονισμών Βρυξέλλες I, ΕΕΤ και ΕΔΠ.

2.1.4.2. Η έννοια της έκφρασης «αστικές και εμπορικές υποθέσεις»

Ο κανονισμός δεν δίδει τον ορισμό της έκφρασης, αλλά όπως γίνεται γενικά δεκτό, υφίσταται διάκριση μεταξύ των αστικών υποθέσεων, αφενός, και των υποθέσεων δημόσιου δικαίου, αφετέρου. Το Δικαστήριο της ΕΕ έχει εκδώσει ορισμένες αποφάσεις με τις οποίες καθορίζεται η έκταση και οι επιπτώσεις της εν λόγω διάκρισης στο πλαίσιο διάφορων νομοθετικών πράξεων. Παρά τη διάκριση, το ΔΕΕ έχει κρίνει ότι υπάρχουν ορισμένα θέματα δημόσιου δικαίου τα οποία θα πρέπει εντούτοις να θεωρηθεί ότι εμπίπτουν στην έννοια των αστικών και εμπορικών υποθέσεων. Αυτό εξαρτάται, ως ένα βαθμό, από τις αποφάσεις με τις οποίες το ΔΕΕ έχει ερμηνεύσει άλλες πράξεις, και ιδίως τον κανονισμό Βρυξέλλες I και την προϊσχύσασα Σύμβαση των Βρυξελλών. Λεπτομέρειες για τις αποφάσεις αυτές δίδονται στην παράγραφο 2.1.5 κατωτέρω.

2.1.5. Αστικές και εμπορικές υποθέσεις – η ερμηνεία του ΔΕΕ

2.1.5.1. Μια αυτοτελής έννοια

Με διάφορες αποφάσεις του, το Δικαστήριο της ΕΕ έχει κρίνει ότι, για να εξασφαλιστεί ότι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από τις αντίστοιχες νομοθετικές πράξεις εφαρμόζονται κατά δίκαιο και ομοιόμορφο τρόπο, ο όρος «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» δεν είναι δυνατόν να ερμηνεύεται σε συνάρτηση με ένα μόνο νομικό σύστημα, αλλά πρέπει να αποκτήσει αυτοτελή έννοια απορρέουσα από τους σκοπούς και το σύστημα της οικείας νομοθεσίας της ΕΕ, και από τις γενικές αρχές που συνάγονται από το σύνολο των εθνικών έννομων τάξεων. Γενικά, το Δικαστήριο θεωρεί ότι δύο στοιχεία ασκούν επιρροή, προκειμένου να κριθεί αν μια διαφορά είναι αστικού ή εμπορικού χαρακτήρα ή όχι:

- το αντικείμενο της διαφοράς, δηλαδή η βάση και ο χαρακτήρας της αγωγής, και
- οι εμπλεκόμενοι διάδικοι και η φύση της μεταξύ τους σχέσης.

Το σκεπτικό του Δικαστηρίου για το θέμα εκτίθεται στην απόφαση *Αποστολίδης κατά Orams* [17], στην οποία το Δικαστήριο συνόψισε την κατάσταση ως εξής:

"...προέχει να υπομνησθεί ότι, προς διασφάλιση, κατά το μέτρο του δυνατού, της ισότητας και ομοιομορφίας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που απορρέουν από τον κανονισμό 44/2001 για τα κράτη μέλη και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα, οι όροι «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» δεν πρέπει να ερμηνεύονται διά της απλής παραπομπής στο εσωτερικό δίκαιο του ενός ή του ετέρου των οικείων κρατών. Η έννοια αυτή πρέπει να θεωρείται αυτοτελής, ερμηνευτέα σε συνάρτηση, αφενός, προς τους σκοπούς και το σύστημα του κανονισμού και, αφετέρου, προς τις γενικές αρχές που συνάγονται από το σύνολο των εθνικών έννομων τάξεων. Η αυτοτελής ερμηνεία της έννοιας «αστικές και εμπορικές υποθέσεις» επάγεται τον αποκλεισμό ορισμένων δικαστικών αποφάσεων από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 44/2001 λόγω στοιχείων που χαρακτηρίζουν τη φύση των έννομων σχέσεων μεταξύ των εμπλεκόμενων στη διαφορά διαδίκων ή του αντικειμένου αυτής...".

---

[17] (C-420/07 Συλλογή 2009 σ. I-3571), ιδίως σκέψεις 41 και 42, στην οποία γίνεται παραπομπή, μεταξύ άλλων, στις υποθέσεις *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG* κατά *Eurocontrol*, (C-29/76 Συλλογή 1976 σ. 1541) και την πιο πρόσφατη υπόθεση *Λεχουρίτου* κατά *Δημοσίου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας* (C-292/05 Συλλογή 2007 σ. I-1519)

2.1.5.2. Αγωγές κατά δημόσιας αρχής

Όσον αφορά αγωγές κατά δημόσιας αρχής, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι μια διαφορά μεταξύ δημόσιας αρχής και ιδιώτη δεν εμπίπτει στην έννοια της «αστικής ή εμπορικής» υπόθεσης, αν η δημόσια αρχή ενεργεί κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο διακρίνει μεταξύ αυτών των αγωγών, γνωστών ως *acta iure imperii*, οι οποίες δεν εμπίπτουν σε καμία περίπτωση στην έννοια των «αστικών ή εμπορικών υποθέσεων» για τους σκοπούς της ΕΔΜ, και των *acta iure gestionis*, αγωγών εμπορικού γενικά χαρακτήρα που διενεργούνται από κράτος, οι οποίες εμπίπτουν στην εν λόγω έννοια. Με την απόφαση *Αποστολίδης* (18) το ΔΕΕ σχολίασε επίσης το ζήτημα αυτό ως εξής:

«... το Δικαστήριο έχει πει ότι, καίτοι ορισμένες διαφορές μεταξύ δημόσιας αρχής και προσώπου ιδιωτικού δικαίου ενδέχεται να εμπίπτουν στην εν λόγω έννοια, τούτο δεν ισχύει οσάκις η δημόσια αρχή ενεργεί κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας... Η εκδήλωση προνομίων δημόσιας εξουσίας εκ μέρους του ενός των διαδίκων, λόγω της εκ μέρους του ασκήσεως υπέρμετρων εξουσιών έναντι των εφαρμοζόμενων στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών κανόνων, συνεπάγεται τη μη υπαγωγή μιας τέτοιας διαφοράς στις αστικές και εμπορικές υποθέσεις...»

(18) Βλ. ανωτέρω, υποσημείωση 17.

2.1.5.3. Υποθέσεις του ΔΕΕ που επιτρέπουν να γίνει κατανοητή η διάκριση

Η διάκριση μεταξύ υποθέσεων που δεν θεωρούνται «αστικές και εμπορικές» και υποθέσεων που εμπίπτουν σε αυτή την έννοια δεν είναι πάντοτε ευχερής στην πράξη. Το ΔΕΕ έχει εξετάσει το ζήτημα σε διάφορες υποθέσεις. Στο πλαίσιο που ακολουθεί στην επόμενη σελίδα παρατίθενται ορισμένα παραδείγματα.

Μερικές υποθέσεις του ΔΕΕ που επιτρέπουν να γίνει κατανοητή η διάκριση

Αξιώσεις οι οποίες, σύμφωνα με το ΔΕΕ, είναι «αστικές και εμπορικές»:

Υπόθεση C-172/91, *Sonntag κατά Waidmann* (Συλλογή 1993, σ. I-1963): αγωγή προς αποκατάσταση ζημίας που προκλήθηκε συνεπεία ποινικού αδικήματος είναι αγωγή αστικού χαρακτήρα, αλλά δεν εμπίπτει στην έννοια των «αστικών ή εμπορικών υποθέσεων», αν ο υπεύθυνος της ζημίας πρέπει να θεωρηθεί ως δημόσια αρχή ενεργούσα κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας (στην υπόθεση εκείνη, διδάσκων που συνόδευε μαθητές δεν θεωρήθηκε ότι «ενεργούσε κατά την ενάσκηση δημόσιας εξουσίας»).

Υπόθεση C-167/00, *Verein für Konsumenteninformation κατά Karl Heinz Henkel*, (Συλλογή 2002, σ. I-8111): αγωγή, που έχει ασκηθεί από ένωση προστασίας των καταναλωτών με σκοπό να απαγορευθεί η εκ μέρους εμπόρου χρήση καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις με ιδιώτες.

Υπόθεση C-271/00, *Gemeente Steenbergen κατά Baten* (Συλλογή 2002, σ. I-10489): αγωγή με την οποία δημόσιος φορέας στρέφεται αναγωγικώς κατά ιδιώτη για την ανάκτηση χρηματικών ποσών που ο φορέας αυτός κατέβαλε ως κοινωνική ενίσχυση στον διαζευγμένο σύζυγο και στο τέκνο του ιδιώτη αυτού, αρκεί η βάση και ο τρόπος ασκήσεως της αγωγής αυτής να διέπονται από τους κανόνες του κοινού δικαίου περί της υποχρεώσεως διατροφής, περιλαμβάνεται στην έννοια «αστικές υποθέσεις». Αν, εντούτοις, η αναγωγή στηρίζεται σε διατάξεις με τις οποίες ο νομοθέτης έχει χορηγήσει ίδιον προνόμιο στον δημόσιο φορέα, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η δίκη επί της αναγωγής αυτής αποτελεί «αστική υπόθεση».

Υπόθεση C-266/01, *Préservatrice foncière TIARD κατά Κάτω Χωρών* (Συλλογή 2003, σ. I-4867): αγωγή με την οποία ένα συμβαλλόμενο κράτος επιδιώκει να εκτελεστεί από ιδιώτη σύμβαση εγγύησης ιδιωτικού δικαίου που συνήφθη για να δοθεί σε άλλο πρόσωπο η δυνατότητα να παράσχει την εγγύηση η οποία απαιτείται και ορίζεται από το κράτος αυτό, αρκεί η έννομη σχέση μεταξύ του δανειστή και του εγγυητή, όπως αυτή απορρέει από τη σύμβαση εγγύησης, να μην αντιστοιχεί στην από το Δημόσιο άσκηση εξουσιών που είναι υπερβολικές, αν συγκριθούν με τους κανόνες που έχουν εφαρμογή στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών.

Υπόθεση C-265/02, *Frahuil SA κατά Assitalia*, (Συλλογή 2004, σ. I-1543): αγωγή κατά εισαγωγέα, οφειλέτη δασμών, που ασκείται αναγωγικώς από τον εγγυητή ο οποίος εξόφλησε τους δασμούς στις τελωνειακές αρχές σε εκτέλεση σύμβασης εγγύησης με την οποία είχε αναλάβει τη δέσμευση έναντι των τελωνειακών αρχών να εγγυηθεί την καταβολή των δασμών εκ μέρους του μεταφορέα, στον οποίο ανέθεσε αρχικώς ο πρωτοφειλέτης την εξόφληση του

χρέους, πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπίπτει στην έννοια των «αστικών και εμπορικών υποθέσεων».

Υπόθεση *Αποστολίδης* (βλ. ανωτέρω): αγωγή για την αναγνώριση και εκτέλεση διαταγής καταβολής αποζημίωσης για την παράνομη κατοχή ακινήτου, την απόδοσή του και την επαναφορά του στην αρχική του κατάσταση, και την παύση κάθε άλλης παράνομης επέμβασης, εφόσον διάδικοι στην κύρια δίκη είναι ιδιώτες και η αγωγή δεν βάλλει κατά συμπεριφορών ή διαδικασιών οι οποίες ενέχουν εκδήλωση προνομίων δημόσιας εξουσίας εκ μέρους του ενός των διαδίκων, αλλά κατά πράξεων που τελούνται από ιδιώτες.

Υπόθεση C-406/09, *Realchemie Nederland BV κατά Bayer CropScience AG*, (Συλλογή 2011): αγωγή για την αναγνώριση και εκτέλεση διαταγής καταβολής χρηματικής ποινής, προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με απόφαση εκδοθείσα σε αστική και εμπορική υπόθεση που αφορούσε συγκεκριμένα προσβολή δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας το οποίο ανήκει, ως δικαίωμα ιδιωτικού δικαίου, σε εταιρία περιορισμένης ευθύνης.

Αξιώσεις οι οποίες, σύμφωνα με το ΔΕΕ, δεν είναι «αστικές και εμπορικές»:

Υπόθεση *LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG κατά Eurocontrol*, βλ. ανωτέρω: αγωγή δημόσιας αρχής συσταθείσας με διεθνή συνθήκη για την είσπραξη από ιδιώτη τελών για τη χρήση των υπηρεσιών και των εγκαταστάσεών της, όταν αυτή η χρήση είναι υποχρεωτική και τα τέλη καθορίζονται μονομερώς.

Υπόθεση C-814/79, *Κάτω Χώρες κατά Rüffer* (Συλλογή 1980, σ. 3807): αγωγή δημόσιας αρχής αρμόδιας για την ακτοφυλακή των δημόσιων πλωτών οδών, η οποία ενεργεί ως φορέας ενάσκησης δημόσιας εξουσίας, κατά πλοιοκτήτη για την απόδοση εξόδων στα οποία υποβλήθηκε κατά την ανέλκυση ναυαγίου από δημόσια πλωτή οδό.

Υπόθεση *Λεχουρίτου κατά Δημοσίου της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας* ([19]), βλ. ανωτέρω, αγωγή αποζημίωσης που ασκείται από εκπροσώπους θυμάτων και επιζώντων σφαγών εν πολέμω κατά του υπεύθυνου κράτους.

([19]) Βλ. ανωτέρω, υποσημείωση 17.

2.2. Πεδίο εφαρμογής του κανονισμού – Γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής

2.2.1. Γενικό γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής

Ο κανονισμός ΕΔΜ εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, εκτός της Δανίας.

2.2.2. Διασυνοριακές υποθέσεις – γενικά

Η ΕΔΜ εφαρμόζεται μόνο σε υποθέσεις που χαρακτηρίζονται «διασυνοριακές», δηλαδή σε υποθέσεις στις οποίες ένας τουλάχιστον από τους διαδίκους έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος του δικάζοντος δικαστηρίου· βλ. ορισμό στο άρθρο 3 παράγραφος 1. Το άρθρο 3 παράγραφος 3 ορίζει ότι κρίσιμος χρόνος για τον προσδιορισμό του κατά πόσον πρόκειται για διασυνοριακή υπόθεση είναι η ημερομηνία κατάθεσης του εντύπου της αγωγής στο δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία. Υπενθυμίζεται ότι η πραγματική βάση αυτής της προϋπόθεσης πρέπει να εκτίθεται στην αγωγή, στην παράγραφο 5 του εντύπου της αγωγής Α.

2.2.2.1. Ενάγοντες χωρίς κατοικία ή συνήθη διαμονή στην ΕΕ

Λαμβανομένου υπόψη του ορισμού των «διασυνοριακών υποθέσεων» και των επιπτώσεων των διατάξεων του κανονισμού Βρυξέλλες I σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, σε ορισμένες περιπτώσεις ενάγων του οποίου η κατοικία ή η συνήθης διαμονή βρίσκεται σε κράτος μη μέλος της ΕΕ θα μπορεί ίσως να χρησιμοποιήσει την ΕΔΜ κατά εναγομένου που έχει την κατοικία ή τη συνήθη διαμονή του στην ΕΕ. Αυτό συμβαίνει αν η κατοικία ή η συνήθης διαμονή του εναγομένου βρίσκεται σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος μέλος του αρμόδιου δικαστηρίου, διότι σε αυτή την περίπτωση, ο διάδικος αυτός δεν βρίσκεται στο κράτος του δικαστηρίου, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 3 παράγραφος 1.

2.2.2.2. Εναγόμενοι χωρίς κατοικία ή συνήθη διαμονή στην ΕΕ

Επίσης, ενάγων του οποίου η κατοικία ή η συνήθης διαμονή βρίσκεται σε κράτος μέλος της ΕΕ άλλο από το κράτος μέλος του αρμόδιου δικαστηρίου είναι δυνατόν να μπορεί να ασκήσει αγωγή με την ΕΔΜ κατά εναγομένου του οποίου η κατοικία ή η συνήθης διαμονή βρίσκεται εκτός της ΕΕ. Η βάση στην οποία θα θεμελιώνεται η διεθνής δικαιοδοσία δικαστηρίου της ΕΕ θα προβλέπεται από τη σχετική νομοθετική πράξη της ΕΕ, για παράδειγμα από τον κανονισμό Βρυξέλλες I.

2.3. Δυνατότητα εφαρμογής – χρόνος

Ο κανονισμός ΕΔΜ εφαρμόζεται σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ, εκτός της Δανίας, από την 1η Ιανουαρίου 2009. Εντούτοις, μπορεί να ασκηθεί αγωγή με την ΕΔΜ και για προγενέστερη απαίτηση, υπό την προϋπόθεση η υποχρέωση στην οποία θεμελιώνεται η αγωγή να μην έχει παραγραφεί ή να μην έχει λήξει τυχόν αποσβεστική προθεσμία που προβλέπει το εφαρμοστέο δίκαιο για την απαίτηση.

2.4. Σχέση με άλλες πράξεις της ΕΕ

2.4.1. Ο κανονισμός Βρυξέλλες I [20]

2.4.1.1. Κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας

Ο κανονισμός ΕΔΜ δεν περιέχει κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας. Κατά συνέπεια, προκειμένου να καθοριστεί ποιο από τα δικαστήρια των διάφορων κρατών μελών και των κρατών μη μελών της ΕΕ είναι αρμόδιο, θα πρέπει να εφαρμόζονται οι κανόνες τους οποίους προβλέπει ο κανονισμός Βρυξέλλες I. Περισσότερες εξηγήσεις για το θέμα, σε σχέση με τη λειτουργία της ΕΔΜ, δίδονται κατωτέρω, στην παράγραφο 3.1.1 της ενότητας που αφορά την έναρξη της διαδικασίας.

2.4.1.2. Αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων

Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά της ΕΔΜ είναι η κατάργηση του exequatur [21], πράγμα που σημαίνει ότι η δικαστική απόφαση που εκδίδεται με τη διαδικασία μικροδιαφορών αναγνωρίζεται και είναι εκτελεστή σε άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, χωρίς ο ενδιαφερόμενος να χρειάζεται να την κηρύξει εκτελεστή, όπως προβλέπουν οι κανόνες για την αναγνώριση και εκτέλεση του κανονισμού Βρυξέλλες I. Ο κανονισμός ΕΔΜ προβλέπει χωριστή διαδικασία για την εκτέλεση, όπως εκτίθεται στην παράγραφο 8.2 του παρόντος Οδηγού, στο κεφάλαιο που ασχολείται με το θέμα. Επισημαίνεται ότι οι διατάξεις του κανονισμού Βρυξέλλες I για την αναγνώριση και εκτέλεση μπορούν πάντα να χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση απόφασης που δεν έχει εκδοθεί με την ΕΔΜ, και η επιλογή της διαδικασίας που θα χρησιμοποιηθεί εναπόκειται στον ενδιαφερόμενο.

---

(20) Βλ. κανονισμό αριθ. 44/2001, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις («Βρυξέλλες I»), ΕΕ L 12, 16.1.2001, σ. 1. Ο κανονισμός πρόκειται να αναθεωρηθεί μετά από πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αλλά η πρόταση δεν έχει εγκριθεί ακόμη από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

(21) Για τους σκοπούς του παρόντος Οδηγού, η έκφραση «κατάργηση του exequatur» σημαίνει ότι δεν είναι εφαρμοστέα τα ενδιάμεσα μέτρα που προβλέπει ο κανονισμός Βρυξέλλες I, και ειδικότερα η ανάγκη υποβολής αίτησης κήρυξης της εκτελεστότητας. Μετά την έκδοση του κανονισμού 1215/2012 («νέος κανονισμός Βρυξέλλες I»), από την 1η Ιανουαρίου 2015 η διαδικασία exequatur θα καταργηθεί για τις δικαστικές αποφάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού.

2.4.2. Οι κανονισμοί για την επίδοση ή κοινοποίηση [22] και τη διεξαγωγή αποδείξεων

Κάθε ένας από τους εν λόγω κανονισμούς είναι εφαρμοστέος στην ΕΔΜ, διότι εφαρμόζονται γενικά στις πολιτικές δίκες στο πλαίσιο των οποίων χρειάζεται να διαβιβαστούν έγγραφα από ένα κράτος μέλος της ΕΕ σε άλλο και να συγκεντρωθούν αποδείξεις σε ένα κράτος μέλος της ΕΕ από άλλο. Εντούτοις, ο κανονισμός περιέχει ορισμένες διατάξεις οι οποίες αφορούν τόσο την επίδοση εγγράφων όσο και τη διεξαγωγή αποδείξεων, και υπερισχύουν των γενικών διατάξεων των άλλων δύο πράξεων. Περιέχει επίσης ορισμένες διατάξεις για την επίδοση εγγράφων που προέρχονται από τον κανονισμό για τη θέσπιση του ΕΕΤ και υπερισχύουν τον κανόνων που περιέχονται στον κανονισμό για την επίδοση ή κοινοποίηση, εφόσον προβλέπουν κάτι διαφορετικό.

(22) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1393/2007 του Συμβουλίου περί επιδόσεως και κοινοποιήσεως στα κράτη μέλη δικαστικών και εξωδίκων πράξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 324, 10.12.2007, σ. 79) και κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001 του Συμβουλίου για τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές ή εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ L 174, 27.6.2001, σ. 1).

2.4.3. Οι κανονισμοί ΕΕΤ και ΕΔΠ

2.4.3.1. Ομοιότητες και διαφορές σε σχέση με την ΕΔΜ

Ως ένα βαθμό, οι δύο αυτοί κανονισμοί μπορούν να υπαχθούν στην ίδια ομάδα με την ΕΔΜ, διότι έχουν ορισμένα κοινά χαρακτηριστικά, όπως οι απλουστευμένοι κανόνες για την αναγνώριση και εκτέλεση με κατάργηση του exequatur, και η πρόβλεψη να επανεξετάζονται οι αποφάσεις και οι βεβαιώσεις που εκδίδονται στο πλαίσιο των αντίστοιχων διαδικασιών, εφόσον δεν πληρούνται ορισμένες στοιχειώδεις προϋποθέσεις. Προς τον σκοπό αυτόν, εκτός από τις διατάξεις για την επίδοση που επισημάνθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο, ο κανονισμός ΕΔΜ «δανείζεται» από τον κανονισμό ΕΕΤ ορισμένους κανόνες που αφορούν την επανεξέταση αποφάσεων, και οι οποίοι είναι εφαρμοστέοι στην ΕΔΜ.

Ένα άλλο κοινό χαρακτηριστικό των τριών αυτών κανονισμών είναι ότι θέτουν σε εφαρμογή στην πράξη την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης των αποφάσεων σε αστικές υποθέσεις. Κύριος σκοπός τους είναι η απλούστευση και η επίσπευση της διασυνοριακής αναγνώρισης και εκτέλεσης των δικαιωμάτων των πιστωτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Από την άποψη αυτή, συμβάλλουν τόσο στην οικοδόμηση πραγματικού χώρου δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση όσο και στην υλοποίηση της Ενιαίας Αγοράς. Κάθε κανονισμός έχει διαφορετικό πεδίο εφαρμογής – δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν όλοι σε κάθε διασυνοριακή αστική υπόθεση.

Επίσης, μολονότι υπάρχουν ομοιότητες μεταξύ των τριών κανονισμών, υπάρχει και μια πολύ σημαντική διαφορά. Η ΕΔΜ, αντιθέτως προς τον ΕΕΤ και την ΕΔΠ, εφαρμόζεται τόσο σε αμφισβητούμενες όσο και μη αμφισβητούμενες υποθέσεις. Συνεπώς, ο μελλοντικός ενάγων είναι απαραίτητο να αποφασίσει εξαρχής ποια διαδικασία είναι καλύτερο να χρησιμοποιήσει, και η απόφαση αυτή θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από τα πραγματικά περιστατικά κάθε υπόθεσης, και ιδίως αν είναι πιθανόν η απαίτηση να αμφισβητηθεί ή όχι, όπως και, ασφαλώς, από το ποσό της απαίτησης.

2.4.3.2. Σύγκριση της χρησιμοποίησης του ΕΕΤ, της ΕΔΠ και της ΕΔΜ

Ο ΕΕΤ είναι κατάλληλος μόνο αν χρειάζεται να εκτελεστεί απόφαση που έχει εκδοθεί επί μη αμφισβητούμενης απαίτησης, κατόπιν δικαστικού συμβιβασμού ή αν η υποχρέωση προκύπτει από πρωτότυπο έγγραφο που είναι εκτελεστό στο κράτος μέλος προέλευσης. Ο κανονισμός ΕΕΤ ορίζει ποια απαίτηση θεωρείται μη αμφισβητούμενη. Κατ' αρχήν, πρόκειται για περιπτώσεις στις οποίες ο οφειλέτης ουδέποτε αντιτάχθηκε στην απαίτηση και η απόφαση εκδόθηκε ερήμην ή, μολονότι αντιτάχθηκε αρχικά στην απαίτηση, δεν παρέστη στη συνέχεια.

Η διαδικασία έκδοσης ΕΔΠ είναι κατάλληλη ιδίως για απαιτήσεις στις οποίες δεν αντιτάσσεται ο εναγόμενος. Ο αιτών υποβάλλει αίτηση στο δικαστήριο το οποίο, αν δεχθεί την αίτηση, εκδίδει τη διαταγή και την επιδίδει στον καθού που μπορεί στη συνέχεια να την αντικρούσει, αλλά δεν προβλέπεται νέα δικαστική διαδικασία στο πλαίσιο της ΕΔΠ, διότι, αν ο καθού απλώς αντικρούσει την έκδοση της διαταγής, η υπόθεση παύει να υπάγεται στη διαδικασία ΕΔΠ και η εκδίκασή της συνεχίζεται βάσει των κοινών κανόνων πολιτικής δικονομίας. Αν ο καθού δεν αντιταχθεί στη διαταγή μετά την επίδοσή της, ο αιτών μπορεί να λάβει κάθε μέτρο εκτέλεσης που είναι αναγκαίο για την εξασφάλιση της εξόφλησης. Η διαδικασία είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για αιτούντες που προβάλλουν πολλαπλές αξιώσεις, όπως επιχειρήσεις παροχής ενέργειας και άλλες παρόμοιες επιχειρήσεις που στρέφονται κατά πελατών οι οποίοι δεν εξοφλούν τις υποχρεώσεις τους.

Μολονότι το πεδίο εφαρμογής του ΕΕΤ και της ΕΔΠ είναι παρόμοιο, η διαφορά μεταξύ τους είναι ότι ο ΕΕΤ πιστοποιεί ότι η έκβαση εγχώριας διαδικασίας είναι δυνατόν να εκτελεστεί σε άλλο κράτος μέλος, ενώ η ΕΔΠ είναι αυτοδύναμη ευρωπαϊκή διαδικασία που ακολουθείται κατά τον ίδιο ως επί το πλείστον τρόπο σε όλα τα κράτη μέλη. Ο πιστωτής πρέπει να αποφασίσει ποια από τις διαδικασίες αυτές θα ακολουθήσει, προκειμένου να ικανοποιήσει απαίτηση που δεν αμφισβητείται ή είναι πιθανόν ότι δεν θα αμφισβητηθεί. Η ΕΔΠ είναι ιδιαίτερα χρήσιμη για πιστωτή που αποσκοπεί στην ικανοποίηση αξιώσεων σε διάφορα κράτη μέλη, διότι χρειάζεται να κατανοήσει μία μόνο διαδικασία, και όχι όλες τις διαδικασίες των εθνικών συστημάτων των αντίστοιχων κρατών μελών.

Η ΕΔΜ διακρίνεται από τις άλλες δύο διαδικασίες, διότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για αμφισβητούμενες όσο και για μη αμφισβητούμενες αξιώσεις, εφόσον το ποσό της απαίτησης δεν υπερβαίνει

τα 2000 ευρώ. Κατά συνέπεια, είναι κατάλληλη για διασυνοριακές υποθέσεις που αφορούν αμφισβητούμενες αξιώσεις αυτού του είδους. Αν ο ενάγων θεωρεί ότι η αξίωσή του δεν θα αμφισβητηθεί, θα είναι ίσως προτιμότερο να χρησιμοποιήσει την ΕΔΠ, η οποία είναι εξάλλου η μόνη ειδική, αυτοδύναμη, ευρωπαϊκή διαδικασία για διασυνοριακές αξιώσεις άνω των 2000 ευρώ.

2.4.4. Άλλες πράξεις της ΕΕ

Δεν πρέπει να λησμονείται ότι υπάρχουν διάφορες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ που είναι εφαρμοστέες σε αγωγές στο πλαίσιο της ΕΔΜ, λόγω του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού. Ως παράδειγμα μπορούν να αναφερθούν οι κανονισμοί Ρώμη I και Ρώμη II για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές και εξωσυμβατικές ενοχές, αντιστοίχως. Οι κανόνες που προβλέπει ένας από αυτούς τους κανονισμούς θα καθορίσουν το εφαρμοστέο δίκαιο για αγωγή ΕΔΜ, όπως και για αγωγή με οποιαδήποτε άλλη διαδικασία.

Όσοι ασχολούνται με αγωγές στο πλαίσιο της ΕΔΜ δεν θα πρέπει να λησμονούν επίσης ότι, ανάλογα με το ειδικό αντικείμενο της αγωγής, είναι δυνατόν να είναι εφαρμοστέες και άλλες πράξεις της ΕΕ. Για παράδειγμα, μια αγωγή μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των πράξεων της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών, οι διατάξεις των οποίων θα ασκούν επιρροή στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των διαδίκων, αν η απαίτηση αμφισβητηθεί.

2.5. Σχέση με το εθνικό δίκαιο

2.5.1. Εθνικό δικονομικό δίκαιο

Το εθνικό δίκαιο επηρεάζει διττά την ΕΔΜ. Πρώτον, όσον αφορά την ίδια τη διαδικασία, ο κανονισμός προβλέπει ρητώς ότι, με την επιφύλαξη των διατάξεών του, η ΕΔΜ διέπεται από το δικονομικό δίκαιο του κράτους μέλους όπου διεξάγεται η διαδικασία. Επίσης, ο κανονισμός προβλέπει ρητώς ότι το εθνικό δίκαιο είναι εφαρμοστέο σε ορισμένα ειδικά στάδια της διαδικασίας, για παράδειγμα όσον αφορά τη δυνατότητα άσκησης ένδικου μέσου κατά απόφασης που εκδίδεται με την ΕΔΜ ή όταν η ανταγωγή υπερβαίνει το όριο ποσού της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών ([23]). Δεύτερον, το εθνικό δικονομικό δίκαιο είναι επίσης εφαρμοστέο λαμβανομένων υπόψη των σκοπών της διαδικασίας, όπως εκτίθενται στην αιτιολογική σκέψη 7 του κανονισμού. Επισημαίνεται ότι το εθνικό δικονομικό δίκαιο δεν πρέπει να εφαρμόζεται σε αντίφαση με την ΕΔΜ, ενώ παράλληλα πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο που να ενισχύει την επίτευξη των σκοπών της.

([23]) Βλ. παράγραφο 9.2 κατωτέρω όσον αφορά τις πληροφορίες σχετικά με το εθνικό δικονομικό δίκαιο που πρέπει να παρέχονται για τους σκοπούς της ΕΔΜ.

2.5.2. Εθνικό ουσιαστικό δίκαιο

Πέρα από αυτή τη γενική δικονομική κατάσταση, το εθνικό ουσιαστικό δίκαιο κατά πάσα πιθανότητα θα εφαρμόζεται στο αντικείμενο της αγωγής. Εντούτοις, το εφαρμοστέο δίκαιο ενδέχεται να μην είναι το δίκαιο του κράτους μέλους του δικάζοντος δικαστηρίου, ανάλογα με το ποιο δίκαιο εφαρμόζεται βάσει των σχετικών κανόνων των εφαρμοστέων νομοθετικών πράξεων.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Κίνηση της διαδικασίας

3.1. Το δικαστήριο (δικαστήρια) που είναι αρμόδιο για την κατάθεση της αγωγής

Δεδομένου ότι, σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να εξασφαλίζουν στους διαδίκους πρακτική αρωγή για τη συμπλήρωση των εντύπων, η αρωγή αυτή πρέπει να διατίθεται σε όλα τα κράτη μέλη για τη συμπλήρωση του εντύπου της αγωγής και όλων των άλλων εντύπων.

3.1.1. Ο ενάγων υποχρεούται να αναφέρει τον λόγο θεμελίωσης της διεθνούς δικαιοδοσίας στο έντυπο της αγωγής

Οι κανόνες που καθορίζουν το δικαστήριο στο οποίο πρέπει να ασκηθεί αγωγή με την ΕΔΜ πρέπει να αναζητηθούν σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο. Οι κανόνες της ΕΕ για τη διεθνή δικαιοδοσία κατανέμουν τη δικαιοδοσία μεταξύ δικαστηρίων των κρατών μελών, ενώ, στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους, οι τοπικοί κανόνες καθορίζουν ποιο δικαστήριο ή δικαστήρια πρέπει να εκδικάσουν την ευρωπαϊκή μικροδιαφορά. Το ζήτημα αυτό είναι σημαντικό για τους ενάγοντες, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού, το έντυπο της αγωγής πρέπει να κατατίθεται στο δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία και καθ' ύλη αρμοδιότητα για την εκδίκαση της αγωγής. Ο ενάγων πρέπει να συμπληρώσει το τμήμα 4 του εντύπου αγωγής και να αναφέρει τον λόγο θεμελίωσης της διεθνούς δικαιοδοσίας που επιλέγει. Πρακτική αρωγή για τη συμπλήρωση των εντύπων θα πρέπει να διατίθεται σε όλα τα κράτη μέλη, εφόσον υποχρεούνται, σύμφωνα με το άρθρο 11, να εξασφαλίζουν στους διαδίκους αρωγή για τη συμπλήρωση του εντύπου της αγωγής και των άλλων εντύπων.

3.1.2. Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας της ΕΕ

Οι εφαρμοστέοι κανόνες περιέχονται στον κανονισμό Βρυξέλλες I. Αυτό σημαίνει ότι, για να προσδιοριστεί σε ποιο δικαστήριο πρέπει να κατατεθεί η αγωγή, θα πρέπει να εξεταστεί, αρχικά, ποιος κανόνας ή κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας είναι εφαρμοστέος στη διαφορά. Ο εφαρμοστέος κανόνας ή κανόνες εξαρτώνται από τα συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά κάθε περίπτωσης. Μια από τις βασικές διακρίσεις είναι αν η αγωγή θεμελιώνεται σε συμβατική ή εξωσυμβατική ενοχή, για παράδειγμα ενοχή από δόλο ή αμέλεια του εναγομένου που προκάλεσε απώλεια, βλάβη ή ζημία στον ενάγοντα.

Για να προσδιοριστεί με ακρίβεια ποιο δικαστήριο ή δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία επί αγωγής ΕΔΜ, είναι απαραίτητο ο μελλοντικός ενάγων να έχει πρόσβαση σε πληροφορίες για τους εσωτερικούς κανόνες δικαιοδοσίας των κρατών μελών. Πολλά κράτη μέλη διαθέτουν δικτυακούς τόπους στους οποίους δημοσιεύονται αυτές οι πληροφορίες. Επίσης, σύμφωνα με τον κανονισμό, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να κοινοποιούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή λεπτομέρειες σχετικά με τα δικαστήρια που είναι αρμόδια να εκδικάζουν αγωγές με την ΕΔΜ, και οι πληροφορίες αυτές πρέπει να δημοσιοποιούνται στο ευρύ κοινό.

Έτσι, οι πληροφορίες αυτές διατίθενται μέσω της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, η οποία επιτρέπει την πρόσβαση στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Άτλαντα, όπου δημοσιεύονται πληροφορίες για το εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών ([24]).

3.1.2.1. Διεθνής δικαιοδοσία σε υποθέσεις καταναλωτών

Ο κανονισμός Βρυξέλλες I περιέχει ειδικούς κανόνες για τη διεθνή δικαιοδοσία σε υποθέσεις καταναλωτών. Ως καταναλωτής νοείται το πρόσωπο το οποίο ενεργεί για σκοπούς ξένους προς την επαγγελματική δραστηριότητα. Το να γνωρίζει κανείς ποιες διατάξεις του κανονισμού Βρυξέλλες I είναι εφαρμοστέες έχει ιδιαίτερη σημασία, προκειμένου να προσδιοριστεί η διεθνής δικαιοδοσία σε άσκηση αγωγής καταναλωτή, για παράδειγμα κατά επιχείρησης. Υπό ορισμένες συνθήκες, ο καταναλωτής ενδέχεται να μπορεί να ασκήσει την αγωγή σε δικαστήριο του κράτους μέλους κατοικίας ή συνήθους διαμονής του, το οποίο θα έχει διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση ευρωπαϊκής μικροδιαφοράς βάσει των εγχώριων εθνικών κανόνων. Σε πολλές περιπτώσεις, το δικαστήριο αυτό θα είναι το δικαστήριο της πόλης του. Αυτό είναι επίσης σημαντικό για άλλα είδη υποθέσεων στις οποίες εμπλέκονται καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένης της αγωγής επιχείρησης κατά καταναλωτή, μεμονωμένου «καταναλωτή» κατά άλλου καταναλωτή, καθώς και αγωγών μεταξύ επιχειρήσεων.

([24]) Οι σύνδεσμοι προς τη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και τον δικτυακό τόπο του Άτλαντα δημοσιεύονται στο τέλος του παρόντος Οδηγού.

3.1.2.2. Οι διατάξεις του κανονισμού «Βρυξέλλες I» για τη διεθνή δικαιοδοσία σε υποθέσεις καταναλωτών

Τα άρθρα 15 έως 17 του κανονισμού Βρυξέλλες I περιέχουν ειδικούς κανόνες για τη διεθνή δικαιοδοσία σε συμβάσεις καταναλωτών. Οι κανόνες αυτοί δεν υποκαθιστούν άλλες διατάξεις του κανονισμού, αλλά παρέχουν στους καταναλωτές μια επιπλέον επιλογή σχετικά με τον τόπο άσκησης αγωγής.

Σε συμβάσεις που αφορούν:

- πώληση ενσώματων κινητών με τμηματική καταβολή του τιμήματος,
- δάνειο με σταδιακή εξόφληση ή άλλη πιστωτική συναλλαγή, ή
- όταν η σύμβαση καταρτίσθηκε από τον καταναλωτή με επιχείρηση που ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες ή κατευθύνει τέτοιου είδους δραστηριότητες με οποιοδήποτε μέσον, για παράδειγμα διαφήμιση, στο έδαφος του κράτους μέλους κατοικίας του καταναλωτή,

ο καταναλωτής μπορεί να ασκήσει αγωγή σε σχέση με τη σύμβαση:

- ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου εδρεύει η επιχείρηση, ή

- ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του καταναλωτή·

ενώ η επιχείρηση μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του καταναλωτή μόνο ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου έχει την κατοικία του ο καταναλωτής. Στις δύο περιπτώσεις, ανταγωγή μπορεί να ασκηθεί ενώπιον του δικαστηρίου στο οποίο είναι εκκρεμής η κύρια αγωγή.

Παρέκκλιση από αυτές τις ρυθμίσεις διεθνούς δικαιοδοσίας είναι δυνατή μόνο με συμφωνίες μεταξύ του καταναλωτή και της επιχείρησης:

- μεταγενέστερες από τη γένεση της διαφοράς ή
- που επιτρέπουν στον καταναλωτή να προσφύγει και σε άλλα δικαστήρια εκτός από αυτά που προβλέπουν οι κανόνες ή
- που, έχοντας συναφθεί ανάμεσα σε καταναλωτή και επιχείρηση με κατοικία ή συνήθη διαμονή στο ίδιο κράτος μέλος, απονέμουν διεθνή δικαιοδοσία στα δικαστήρια αυτού του κράτους μέλους, εκτός αν το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους απαγορεύει τέτοιες συμφωνίες.

Σημειώσεις:

1. Αν η σύμβαση στην οποία θεμελιώνεται η αγωγή έχει συναφθεί μεταξύ καταναλωτή και επιχείρησης η οποία, μολονότι δεν εδρεύει στο κράτος μέλος κατοικίας του καταναλωτή, διαθέτει υποκατάστημα, πρακτορείο ή άλλη εγκατάσταση σε κράτος μέλος, θεωρείται, ως προς τις διαφορές τις σχετικές με τις δραστηριότητες του υποκαταστήματος, πρακτορείου ή άλλης εγκατάστασης, ότι η επιχείρηση εδρεύει στο κράτος μέλος κατοικίας του καταναλωτή.

2. Οι ειδικοί κανόνες για τους καταναλωτές δεν εφαρμόζονται στις συμβάσεις μεταφοράς, εκτός αν η σύμβαση ορίζει συνολικό τίμημα στο οποίο περιλαμβάνεται ο συνδυασμός δαπανών ταξιδίου και καταλύματος, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, με τα πακέτα διακοπών.

3.1.3. Οι εγχώριοι ή «εθνικοί» κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας

Αφού ο ενάγων αποφασίσει ποια διάταξη ή διατάξεις του κανονισμού Βρυξέλλες I είναι εφαρμοστέα, και συνεπώς ποιο δικαστήριο και ποιο κράτος μέλος ή κράτη μέλη έχουν διεθνή δικαιοδοσία, πριν αποφασίσει σε ποιο δικαστήριο θα πρέπει να ασκήσει αγωγή ΕΔΜ, θα πρέπει επίσης να εξετάσει τους εσωτερικούς κανόνες του κράτους μέλους τα δικαστήρια του οποίου είναι αρμόδια σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, προκειμένου να διαπιστώσει ποιο δικαστήριο ή δικαστήρια μπορεί να είναι αρμόδια σύμφωνα με το εγχώριο εθνικό δίκαιο για την εκδίκαση ευρωπαϊκής μικροδιαφοράς. Η κατάσταση ποικίλλει ανάλογα με το κράτος μέλος, διότι το ζήτημα αυτό δεν ρυθμίζεται σε επίπεδο ΕΕ.

Στα κράτη μέλη στα οποία προβλέπεται εθνική διαδικασία μικροδιαφορών, ή άλλη ανάλογη διαδικασία, συχνά αρμόδια για την εκδίκαση ευρωπαϊκής μικροδιαφοράς είναι τα ίδια δικαστήρια που είναι αρμόδια για την εκδίκαση υποθέσεων με την εθνική διαδικασία. Σε άλλα κράτη μέλη, το δικαστήριο το οποίο είναι αρμόδιο για ευρωπαϊκή μικροδιαφορά ορίζεται με ειδικούς κανόνες, ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη υπάρχουν διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες, ανάλογα με το αντικείμενο της αγωγής.

Για όλα αυτά απαιτείται παραπομπή σε πηγές πληροφοριών σχετικά με τους εσωτερικούς κανόνες των κρατών μελών. Πολλά κράτη μέλη διαθέτουν δικτυακούς τόπους όπου δημοσιεύονται αυτές οι πληροφορίες, ενώ επίσης, σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΔΜ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να διαβιβάσουν τις σχετικές πληροφορίες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία με τη σειρά της τις δημοσιοποιεί.

Αυτές οι περαιτέρω πληροφορίες διατίθενται μέσω της διαδικτυακής πύλης της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, η οποία επιτρέπει την πρόσβαση στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Άτλαντα, όπου δημοσιεύονται πληροφορίες για το εσωτερικό δίκαιο των κρατών μελών ([25]).

3.2. Χρησιμοποίηση του εντύπου της αγωγής

Όπως προαναφέρθηκε, η ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών πρέπει να γίνει νοητή ως κατά κύριο λόγο γραπτή διαδικασία. Κατά συνέπεια, η διαδικασία κινείται με τη χρήση του εντύπου της αγωγής το οποίο επιτάσσει ο κανονισμός και το οποίο προσαρτάται ως Έντυπο Α του παραρτήματος I. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 5 του κανονισμού, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να μεριμνούν, ώστε το έντυπο της αγωγής να είναι διαθέσιμο σε όλα τα δικαστήρια ενώπιον των οποίων μπορεί να κινηθεί η ΕΔΜ. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 11, τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν πρακτική αρωγή στους διαδίκους για τη συμπλήρωση των εντύπων. Σύνδεσμος προς την ηλεκτρονική μορφή του εντύπου της αγωγής σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ παρατίθεται στο τέλος του παρόντος Οδηγού. Το ίδιο το έντυπο της αγωγής περιέχει λεπτομερείς

([25]) Οι σύνδεσμοι προς τη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και τον δικτυακό τόπο του Άτλαντα δημοσιεύονται στο τέλος του παρόντος Οδηγού.

οδηγίες για το τι πρέπει να συμπληρώσει ο ενάγων, οι οποίες πρέπει να ακολουθούνται κατά γράμμα. Υπάρχουν, εντούτοις, δύο συγκεκριμένες πτυχές στις οποίες είναι σκόπιμο να γίνει ειδική μνεία: η εκτίμηση της απαίτησης και η μεταχείριση που πρέπει να επιφυλαχθεί στους τόκους για τους σκοπούς της αγωγής.

3.2.1. Εκτίμηση της απαίτησης

3.2.1.1. Περιγραφή της απαίτησης

Η εκτίμηση της βάσης και του ποσού της απαίτησης είναι απαραίτητη για τη συμπλήρωση του μέρους 8 του εντύπου Α –*«Λεπτομερή στοιχεία της αγωγής»*, όπου περιγράφεται η απαίτηση– καθώς και για να καθοριστεί αν η απαίτηση εμπίπτει πράγματι στο όριο ποσού της ΕΔΜ. Όσον αφορά το πρώτο θέμα, είναι πολύ σημαντικό να εκτίθεται όσο το δυνατόν σαφέστερα κάθε ξεχωριστό στοιχείο της αγωγής και η βάση στην οποία θεμελιώνεται, λαμβανομένου υπόψη ότι ο εναγόμενος μπορεί να προσπαθήσει να αποκρούσει την αγωγή. Η πραγματική βάση της αγωγής που πρέπει να εκτεθεί στο πεδίο 8 του εντύπου της αγωγής πρέπει να θεμελιώνεται σε όσο το δυνατόν περισσότερα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, που θα επιτρέψουν στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου ασκείται η αγωγή να προσδιορίσει το ποσό της απαίτησης, τη βάση της αγωγής και τα αποδεικτικά στοιχεία στα οποία θεμελιώνεται η αγωγή. Αν δεν γίνει αυτό, υπάρχει κίνδυνος το δικαστήριο να απορρίψει την αγωγή ως αβάσιμη ή, στην καλύτερη περίπτωση, να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες από τον ενάγοντα, πράγμα που συνεπάγεται επιπλέον χρόνο και καθυστέρηση της διαδικασίας.

3.2.1.2. Το ποσό της απαίτησης

Όσον αφορά το ποσό της απαίτησης, επισημαίνεται ότι το όριο ποσού ισχύει με την εξαίρεση όλων των εξόδων, δαπανών και τόκων που προστίθενται στην κύρια απαίτηση. Αν η κύρια απαίτηση αποτελείται από περισσότερα στοιχεία, κάθε ένα από αυτά θα πρέπει να αναγράφεται ξεχωριστά, αλλά, αν η αξία όλων των στοιχείων αθροιστικά υπερβαίνει το όριο ποσού, η απαίτηση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ΕΔΜ ([26]).

3.2.2. Η μεταχείριση των τόκων

Μολονότι η απαίτηση εκτιμάται χωρίς να ληφθούν υπόψη οι τόκοι, εντούτοις πρέπει να αναφερθεί το ποσό των τόκων ή το επιτόκιο, καθώς και η βάση για την προσαύξηση της κύριας απαίτησης με τόκους, στην παράγραφο 7.4 του πεδίου 7. Εντούτοις, αν η κύρια απαίτηση θεμελιώνεται σε υποχρέωση καταβολής τόκων, αυτό θα πρέπει να αναφερθεί στην παράγραφο 7.1, και το ποσό της απαίτησης θα εκτιμηθεί βάσει αυτής της κύριας απαίτησης, παρότι αφορά την καταβολή τόκων. Αυτό συμβαίνει, για παράδειγμα, αν η κύρια απαίτηση αφορά τόκους λόγω δανείου που εξοφλήθηκε από τον εναγόμενο.

([26]) Δεν πρέπει να λησμονείται ότι το όριο ποσού θα επανεξεταστεί και ενδέχεται να μην παραμείνει στα 2000 ευρώ.

3.3. Τα έξοδα κατάθεσης της αγωγής

Στα περισσότερα κράτη μέλη, τα δικαστήρια επιβάλλουν τέλος για την κατάθεση αγωγής ΕΔΜ και δεν εκδικάζουν την αγωγή, αν δεν καταβληθεί το τέλος. Αυτό σημαίνει ότι είναι απαραίτητο να διαπιστωθεί, πρώτον, αν το δικαστήριο στο οποίο πρόκειται να κατατεθεί η αγωγή, δηλαδή το δικαστήριο που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ και τους εθνικούς κανόνες, απαιτεί την καταβολή τέλους για την κατάθεση της αγωγής. Αν ναι, το επόμενο βήμα είναι να προσδιοριστεί το ποσό του τέλους και ο τρόπος πληρωμής του. Οι πληροφορίες αυτές, επίσης, είναι δυνατόν να διατίθενται μέσω των τοπικών δικτυακών τόπων και μέσω του δικτυακού τόπου του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου/Άτλαντα, πληροφορίες για τον οποίο δίδονται στην παράγραφο 3.1.2. Σε κάθε περίπτωση, η μέθοδος καταβολής των τελών πρέπει να αναγράφεται στο πεδίο 6 του εντύπου της αγωγής, το οποίο περιλαμβάνει διάφορες εναλλακτικές δυνατότητες.

3.4. Έγγραφα που συνοδεύουν το έντυπο της αγωγής

Δεδομένου ότι η ΕΔΜ είναι κατά κύριο λόγο γραπτή διαδικασία, είναι απαραίτητο το έντυπο της αγωγής να συνοδεύεται από όλο το αποδεικτικό υλικό υπό μορφή αποδεικτικών εγγράφων. Το υλικό αυτό είναι απαραίτητο, προκειμένου να στοιχειοθετηθεί το ποσό της απαίτησης, η βάση της αγωγής και οι αποδείξεις που μπορούν να θεμελιώσουν την αγωγή, αν αυτή αντικρουσθεί, διότι δεν πρέπει να λησμονείται ότι η ΕΔΜ εφαρμόζεται τόσο σε αμφισβητούμενες όσο και σε μη αμφισβητούμενες υποθέσεις. Όλα αυτά προβλέπονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού και στο μέρος 8 του εντύπου της αγωγής. Μολονότι το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες από τον ενάγοντα, όπως εκτίθεται λεπτομερέστερα κατωτέρω στην παράγραφο 5.2, αν οι πληροφορίες που δόθηκαν κατά την υποβολή του εντύπου της αγωγής, σε συνδυασμό με το περιεχόμενο του ίδιου του εντύπου, είναι ανεπαρκείς για τη θεμελίωση της αγωγής, υπάρχει ο κίνδυνος η αγωγή να απορριφθεί. Κατά συνέπεια, είναι προτιμότερο να αποστέλλονται όλες οι απαραίτητες πληροφορίες κατά την κατάθεση του εντύπου της αγωγής, χωρίς να λησμονείται επίσης ότι είναι δυνατόν να υπάρχει ανάγκη μετάφρασης, με τις συνέπειες που μπορεί να έχει αυτό όσον αφορά τα έξοδα.

3.5. Κατάθεση της αγωγής στο δικαστήριο

Ο κανονισμός καθιστά σαφές, στο άρθρο 4 παράγραφος 1, ότι η αγωγή μπορεί να κατατεθεί ταχυδρομικώς ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο επικοινωνίας, όπως τηλεομοιοτυπία ή ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, εφόσον είναι αποδεκτό στο κράτος μέλος στο οποίο κινείται η ΕΔΜ. Είναι συνεπώς απαραίτητο να γνωρίζει ο ενάγων ποια μέσα επικοινωνίας είναι αποδεκτά από το δικαστήριο στο οποίο πρέπει να κατατεθεί το έντυπο της αγωγής προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία. Πρόκειται για ζήτημα που διέπεται από τις εθνικές διαδικασίες των κρατών μελών, και οι σχετικές πληροφορίες θα πρέπει να διατίθενται με τον ίδιο τρόπο όπως οι υπόλοιπες πληροφορίες που αφορούν τις εθνικές διαδικασίες.

Οι ενάγοντες θα πρέπει να καταβάλουν ιδιαίτερη προσπάθεια, προκειμένου να διαπιστώσουν τι, και με ποια μορφή, θα απαιτήσει το δικαστήριο σε σχέση με το αποδεικτικό υλικό, και ιδίως τα έγγραφα και άλλο υλικό που μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως αποδεικτικό μέσο. Ορισμένα δικαστήρια δεν δέχονται αντίγραφα, ψηφιοποιημένα ή άλλου τύπου, των αποδεικτικών εγγράφων, ενώ οι εθνικοί κανόνες για την απόδειξη είναι δυνατόν να απαιτούν πρωτότυπα. Συνεπώς, ανάλογα με το τι ακριβώς ισχύει, ακόμη και αν κάποιο δικαστήριο δέχεται το έντυπο της αγωγής σε ηλεκτρονική μορφή, ίσως δεν θα είναι δυνατόν να κατατεθούν ηλεκτρονικά τα δικαιολογητικά και θα είναι προτιμότερο να κατατεθεί το έντυπο της αγωγής μαζί με τα έγγραφα με κάποιον άλλο τρόπο που είναι αποδεκτός από το δικαστήριο ([27]).

([27]) Μολονότι ορισμένα δικαστήρια δέχονται το έντυπο της αγωγής σε ηλεκτρονική μορφή και άλλα μπορεί να ακολουθήσουν στο μέλλον, είναι αμφίβολο αν τα δικαστήρια αυτά μπορούν να δεχθούν τα συνημμένα αποδεικτικά έγγραφα σε ηλεκτρονική μορφή. Ο κανονισμός δεν απαγορεύει στα δικαστήρια να δέχονται όλα τα έγγραφα ηλεκτρονικά και ελπίζεται ότι η θέση αυτή θα βελτιωθεί εν καιρώ, διότι βρίσκεται στην κατεύθυνση του γενικού στόχου να είναι η ΕΔΜ απλή, σύντομη και σχετικά λιγότερο δαπανηρή για τους χρήστες.

3.6. Γλώσσα

Σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1, το έντυπο της αγωγής πρέπει να υποβάλλεται σε μια από τις γλώσσες του δικαστηρίου. Το ίδιο ισχύει και για την περιγραφή των δικαιολογητικών στο μέρος 8.2 του εντύπου της. Βλ. επίσης παράγραφο 4.7 κατωτέρω, όσον αφορά τα υπόλοιπα έντυπα και έγγραφα. Πρέπει να αποδίδεται προσοχή στην επιλογή της κατάλληλης γλώσσας στα κράτη μέλη όπου υπάρχουν περισσότερες «επίσημες» γλώσσες. Ορισμένα κράτη μέλη δέχονται επίσης αγωγές σε γλώσσα διαφορετική από τις «επίσημες» γλώσσες ([28]). Δεν πρέπει επίσης να λησμονείται ότι ο εναγόμενος δικαιούται ίσως να αρνηθεί να παραλάβει το έντυπο της αγωγής και τα έγγραφα, αν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις επίδοσης που αφορούν τη γλώσσα, όπως εκτίθεται λεπτομερέστερα κατωτέρω, στην παράγραφο 4.2 και στην υποσημείωση 32. Επισημαίνεται ότι, αν για τους σκοπούς του άρθρου 6 παράγραφος 3 απαιτείται μετάφραση, υπεύθυνος να προσκομίσει τη μετάφραση είναι ο διάδικος που ορίζεται από το δικαστήριο, ο οποίος φέρει κατά συνέπεια και τη σχετική δαπάνη. Το ίδιο ισχύει αν διάδικος αρνηθεί να παραλάβει έγγραφο, διότι δεν έχει συνταχθεί σε μια από τις γλώσσες που προβλέπει το άρθρο 6 παράγραφος 3.

([28]) Πληροφορίες σχετικά με τις γλώσσες που απαιτούνται ή επιτρέπονται διατίθενται επίσης στους εθνικούς δικτυακούς τόπους ή στον δικτυακό τόπο του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Άτλαντα/Δικτύου.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Διαδικασία μετά την κατάθεση της αγωγής στο δικαστήριο

4.1. Διόρθωση ή συμπλήρωση του εντύπου της αγωγής από τον ενάγοντα

4.1.1. Το δικαστήριο ελέγχει το έντυπο της αγωγής

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει το δικαστήριο, μόλις λάβει το έντυπο της αγωγής και τα δικαιολογητικά και πριν επιδώσει τα έγγραφα στον εναγόμενο, είναι να ελέγξει ότι το έντυπο έχει συμπληρωθεί σωστά, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του κανονισμού. Αν αυτό δεν έχει γίνει, και εφόσον το δικαστήριο δεν κρίνει εξαρχής ότι η αγωγή είναι αβάσιμη ή απολύτως απαράδεκτη, οπότε μπορεί να την απορρίψει, το δικαστήριο μπορεί να ζητήσει από τον ενάγοντα να συμπληρώσει ή να διορθώσει το έντυπο της αγωγής, ή να υποβάλει συμπληρωματικές πληροφορίες ή έγγραφα, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 4.

4.1.2. Το δικαστήριο ενημερώνει τον ενάγοντα όταν η αγωγή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ΕΔΜ

Όταν το δικαστήριο θεωρεί ότι η αγωγή, μολονότι έχει συνταχθεί σωστά και είναι βάσιμη, δεν υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, αν για παράδειγμα το αντικείμενό της δεν μπορεί να αποτελέσει τη βάση αγωγής ΕΔΜ ή αν το ποσό της απαίτησης υπερβαίνει το όριο ποσού της ΕΔΜ, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού, υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά τον ενάγοντα ([29]). Ο ενάγων μπορεί να αποφασίσει να αποσύρει την αγωγή· σε διαφορετική περίπτωση, το δικαστήριο θα πρέπει, και πάλι σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού, να την εκδικάσει με την κατάλληλη εθνική διαδικασία.

4.1.3. Ο ενάγων μπορεί να ζητήσει αρωγή για τη συμπλήρωση του εντύπου της αγωγής

Δεδομένου ότι η διαδικασία διόρθωσης απαιτεί επιπλέον χρόνο, είναι πάντα προς το συμφέρον του ενάγοντα να προσπαθήσει να εξασφαλίσει ότι το έντυπο έχει συμπληρωθεί σωστά και κατατίθεται αρχικά στο δικαστήριο με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά. Από την άποψη αυτή, ο ενάγων θα πρέπει να είναι σε θέση να ζητήσει αρωγή κατά τη συμπλήρωση του εντύπου, λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με το άρθρο 11, η αρωγή αυτή πρέπει να εξασφαλίζεται από τα κράτη μέλη. Σε πολλά κράτη μέλη, η αρωγή αυτή παρέχεται από το προσωπικό του δικαστηρίου, αλλά οι διευθετήσεις ποικίλλουν.

([29]) Αν το δικαστήριο αποφασίσει να δεχθεί την αγωγή, αλλά να την εκδικάσει με την κατάλληλη εθνική διαδικασία, πρέπει να ενημερώσει σχετικά τον ενάγοντα, και ορισμένα κράτη μέλη προβλέπουν έντυπο και για τον σκοπό αυτόν. Γενικότερα, σε ορισμένα κράτη μέλη, προβλέπεται η χρήση και άλλων εντύπων σε σχέση με την ΕΔΜ, επιπλέον αυτών που προβλέπει ο κανονισμός.

4.1.4. Αίτημα προς τον ενάγοντα για συμπλήρωση ή διόρθωση του εντύπου της αγωγής

Αυτό το αίτημα υποβάλλεται χρησιμοποιώντας το έντυπο Β που προβλέπεται από τον κανονισμό. Το έντυπο Β μπορεί να χρησιμοποιηθεί επίσης αν το έντυπο της αγωγής δεν κατατέθηκε στη γλώσσα του δικαστηρίου, προκειμένου να ζητηθεί από τον ενάγοντα να υποβάλει το έντυπο στη σωστή γλώσσα. Με το έντυπο, το δικαστήριο ορίζει την προθεσμία εντός της οποίας ο ενάγων πρέπει να παράσχει τις πληροφορίες που ζητούνται ή να επιστρέψει διορθωμένο το έντυπο. Το άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού προβλέπει ότι το δικαστήριο μπορεί να παρατείνει την προθεσμία αυτή σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Αν ο ενάγων δεν συμμορφωθεί εντός της προθεσμίας ή αν το έντυπο και πάλι δεν συμπληρωθεί σωστά ή στην κατάλληλη γλώσσα, η αγωγή μπορεί να απορριφθεί. Η επίπτωση της απόρριψης για τον λόγο αυτόν είναι ότι δεν κρίνεται η ουσία της αγωγής, η οποία μπορεί να ασκηθεί και πάλι με την ΕΔΜ ή με την κατάλληλη εθνική διαδικασία.

4.2. Κοινοποίηση του εντύπου της αγωγής στον εναγόμενο

4.2.1. Το δικαστήριο αποστέλλει αντίγραφο του εντύπου της αγωγής Α και το έντυπο Γ

Αφού το δικαστήριο κρίνει ότι η αγωγή μπορεί να εκδικαστεί με την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών, είτε με την αρχική της μορφή όπως υποβλήθηκε από τον ενάγοντα, είτε μετά από διόρθωση του εντύπου της αγωγής ή παροχή συμπληρωματικών πληροφοριών ή εγγράφων από τον ενάγοντα, το δικαστήριο αποστέλλει στον εναγόμενο αντίγραφο του εντύπου της αγωγής και των τυχόν δικαιολογητικών, καθώς και το έντυπο απάντησης Γ, του οποίου έχει συμπληρώσει το πρώτο μέρος [30].

4.2.2. Προθεσμία

Το δικαστήριο υποχρεούται να αποστείλει τα έγγραφα αυτά στον εναγόμενο εντός 14 ημερών από την παραλαβή του εντύπου της αγωγής καταλλήλως συμπληρωμένου για τους σκοπούς της ΕΔΜ. Η προθεσμία αυτή αρχίζει να τρέχει είτε από την αρχική ημερομηνία παραλαβής του εντύπου της αγωγής, εφόσον δεν απαιτείται διόρθωση ή συμπληρωματικές πληροφορίες, είτε από τυχόν μεταγενέστερη ημερομηνία, έχοντας υπόψη την προθεσμία που έχει τεθεί στον ενάγοντα με το αίτημα διόρθωσης ή συμπλήρωσης του εντύπου ή παροχής συμπληρωματικών πληροφοριών.

(30) Θα πρέπει να δοθεί επίσης προσοχή όσον αφορά τη γλώσσα των εντύπων – βλ. παράγραφο 4.2.3 για τις απαιτήσεις επίδοσης. Ορισμένα δικαστήρια αποστέλλουν έντυπα στη γλώσσα του δικαστηρίου και στη γλώσσα του αποδέκτη.

4.2.3. Τρόποι επίδοσης

4.2.3.1. Επίδοση ταχυδρομικώς με αποδεικτικό παραλαβής – Άρθρο 13 παράγραφος 1

Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1, το δικαστήριο υποχρεούται να αποστείλει το έντυπο Γ και το αντίγραφο του εντύπου της αγωγής, καθώς και τα δικαιολογητικά, ταχυδρομικώς με αποδεικτικό παραλαβής, στο οποίο θα αναγράφεται η ημερομηνία παραλαβής ([31]).

4.2.3.2. Εναλλακτικοί κανόνες επίδοσης – Άρθρο 13 παράγραφος 2

Αν η ταχυδρομική επίδοση κατ' αυτόν τον τρόπο δεν είναι δυνατή, ο κανονισμός προβλέπει ότι η επίδοση για τους σκοπούς της ΕΔΜ μπορεί να πραγματοποιηθεί με οποιονδήποτε από τους τρόπους που προβλέπει ο κανονισμός ΕΕΤ. Οι εναλλακτικοί αυτοί κανόνες παρατίθενται στα άρθρα 13 και 14 του κανονισμού ΕΕΤ. Υπογραμμίζεται ότι αυτοί οι κανόνες κανόνες, που έχουν ληφθεί από τον κανονισμό ΕΕΤ είναι εναλλακτικοί κανόνες που χρησιμοποιούνται μόνο αν η επίδοση δεν πραγματοποιηθεί με τον τρόπο που προβλέπεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 του κανονισμού ΕΔΜ. Περισσότερες λεπτομέρειες για αυτούς τους εναλλακτικούς κανόνες βλ. στο πλαίσιο για την επίδοση που ακολουθεί.

([31]) Αν η επίδοση πρέπει να πραγματοποιηθεί σε άλλο κράτος μέλος, τα έγγραφα πρέπει να διαβιβαστούν στο άλλο αυτό κράτος μέλος, όπως προβλέπει ο κανονισμός για την επίδοση και κοινοποίηση.

Εναλλακτικοί κανόνες επίδοσης εγγράφων σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του κανονισμού ΕΕΤ

4.2.3.2.1. Επίδοση με αποδεικτικό παραλαβής εκ μέρους του παραλήπτη ή εκπροσώπου του

Συνοπτικά, οι τρόποι επίδοσης με αποδεικτικό παραλαβής οι οποίοι προβλέπονται από το άρθρο 13 του κανονισμού ΕΕΤ επιτρέπουν:

- προσωπική επίδοση που βεβαιώνεται με αποδεικτικό παραλαβής, το οποίο υπογράφεται από τον παραλήπτη·
- δήλωση του αρμόδιου προσώπου που διενήργησε την επίδοση και το οποίο αναφέρει ότι ο παραλήπτης παρέλαβε το έγγραφο ή αρνήθηκε να το παραλάβει χωρίς νόμιμη αιτία ([32])·

([32]) Συναφώς δεν πρέπει να λησμονείται ιδίως το δικαίωμα άρνησης παραλαβής, σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού για την επίδοση και κοινοποίηση [κανονισμός (ΕΚ) 1393/2007], εφόσον τα έγγραφα δεν έχουν συνταχθεί ή δεν συνοδεύονται από μετάφραση σε γλώσσα την οποία ο παραλήπτης κατανοεί ή στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του τόπου όπου πρόκειται να γίνει η επίδοση ή η κοινοποίηση· βλ και δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού. Αυτό δεν σημαίνει, εντούτοις, ότι ο εναγόμενος έχει δικαίωμα να αρνηθεί την παραλαβή εγγράφου που δεν έχει συνταχθεί στη γλώσσα του κράτους μέλους, εφόσον κατανοεί τη γλώσσα του εγγράφου· βλ. σχετικά απόφαση ΔΕΕ C14/07 – *Ingenieurbüro Michael Weiss und Partner GbR και Industrie- und Handelskammer Berlin κατά Nicholas Grimshaw & Partners Ltd.*

- ταχυδρομική επίδοση που βεβαιώνεται με αποδεικτικό παραλαβής, το οποίο υπογράφεται από τον παραλήπτη [33]·
- επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα που βεβαιώνεται με αποδεικτικό παραλαβής, το οποίο υπογράφεται από τον παραλήπτη.

4.2.3.2.2. Επίδοση χωρίς αποδεικτικό παραλαβής εκ μέρους του παραλήπτη ή εκπροσώπου του

Κατά την ίδια έννοια, οι τρόποι επίδοσης χωρίς αποδεικτικό παραλαβής οι οποίοι προβλέπονται από το άρθρο 14 του κανονισμού ΕΕΤ επιτρέπουν:

- προσωπική επίδοση ή κοινοποίηση στην προσωπική διεύθυνση του παραλήπτη, σε πρόσωπα που συγκατοικούν με τον παραλήπτη ή εργάζονται εκεί·
- στην περίπτωση αυτοαπασχολούμενου παραλήπτη ή νομικού προσώπου, προσωπική επίδοση ή κοινοποίηση στον επαγγελματικό χώρο του παραλήπτη, σε πρόσωπα που απασχολούνται από τον παραλήπτη·
- κατάθεση του εγγράφου στο γραμματοκιβώτιο του παραλήπτη·
- κατάθεση του εγγράφου σε ταχυδρομικό γραφείο ή σε αρμόδια δημόσια αρχή και εναπόθεση γραπτής κοινοποίησης της εν λόγω κατάθεσης στο γραμματοκιβώτιο του παραλήπτη, εφόσον η γραπτή γνωστοποίηση διασαφηνίζει τον χαρακτήρα του εγγράφου ως δικαστικό έγγραφο ή το έννομο αποτέλεσμα της γνωστοποίησης ως επέχουσας θέση επίδοσης ή κοινοποίησης και σηματοδοτεί την έναρξη του χρόνου των προθεσμιών.

Αν χρησιμοποιηθεί οποιοσδήποτε από τους τέσσερις αυτούς τρόπους, η επίδοση πρέπει να πιστοποιηθεί μέσω:

- αποδεικτικού παραλαβής το οποίο υπογράφεται από το πρόσωπο στο οποίο επιδόθηκαν τα έγγραφα ή
- εγγράφου το οποίο υπογράφεται από το αρμόδιο πρόσωπο που διενήργησε την επίδοση και το οποίο αναφέρει τον τρόπο επίδοσης που χρησιμοποιήθηκε, την ημερομηνία της επίδοσης και, αν το έγγραφο επιδόθηκε σε άλλο πρόσωπο και όχι στον παραλήπτη, το όνομα του προσώπου αυτού και τη σχέση του με τον παραλήπτη.

Η επίδοση μπορεί επίσης να διενεργηθεί:

- με ταχυδρομική αποστολή χωρίς απόδειξη, εφόσον ο παραλήπτης έχει τη διεύθυνσή του στο κράτος μέλος του δικαστηρίου το οποίο εξετάζει την ουσία της αγωγής·
- με ηλεκτρονικά μέσα που πιστοποιούνται από αυτόματη επιβεβαίωση παραλαβής, εφόσον ο παραλήπτης έχει δεχθεί ρητώς αυτή τη μέθοδο επίδοσης εκ των προτέρων.

Σημ.: Η επίδοση με έναν από αυτούς τους τρόπους δεν γίνεται δεκτή, αν η διεύθυνση του οφειλέτη δεν είναι γνωστή με βεβαιότητα.

[33] Τρόπος παρόμοιος με τον τρόπο που προβλέπει το άρθρο 13 παράγραφος 1 του κανονισμού ΕΔΜ – βλ. παράγραφο 4.2.3.1.

4.3. Τι μπορεί να κάνει ο εναγόμενος, όταν λάβει το έντυπο της αγωγής

Όταν λάβει το έντυπο της αγωγής, ο εναγόμενος μπορεί:

- να απαντήσει εντός 30 ημερών από την επίδοση του εντύπου της αγωγής:
  - συμπληρώνοντας το μέρος ΙΙ του τυποποιημένου εντύπου απάντησης Γ και επιστρέφοντάς το στο δικαστήριο συνοδευόμενο από τυχόν σχετικά δικαιολογητικά, ή
  - με οποιονδήποτε άλλο πρόσφορο τρόπο, χωρίς να χρησιμοποιήσει το έντυπο απάντησης·
- να μην απαντήσει – οπότε το δικαστήριο εκδίδει απόφαση επί της αγωγής εντός 30 ημερών από την ημερομηνία επίδοσης.

Με την απάντησή του, ο εναγόμενος μπορεί, μεταξύ άλλων:

- να δεχθεί την αγωγή ή να την αμφισβητήσει εν όλω ή εν μέρει·
- να αμφισβητήσει τον λόγο διεθνούς δικαιοδοσίας στον οποίο θεμελιώνεται η αγωγή·
- να αμφισβητήσει την αγωγή προβάλλοντας τον ισχυρισμό:
  - ότι δεν υπάγεται στο καθ' ύλη πεδίο εφαρμογής της ΕΔΜ όσον αφορά το αντικείμενό της – η παράγραφος Ι του μέρους ΙΙ του εντύπου απάντησης Γ περιλαμβάνει χώρο για τον σκοπό αυτόν–, ή
  - ότι δεν είναι διασυνοριακή υπόθεση κατά την έννοια του άρθρου 3 του κανονισμού·

- να δηλώσει ότι το ύψος της μη χρηματικής απαίτησης υπερβαίνει το όριο που προβλέπεται για την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών·
- να αμφισβητήσει την αγωγή επί της ουσίας ή σε σχέση με το αιτούμενο ποσό·
- να δηλώσει, χρησιμοποιώντας την παράγραφο 2 του μέρους II του εντύπου απάντησης, τους μάρτυρες και τα υπόλοιπα αποδεικτικά στοιχεία που επικαλείται και να επισυνάψει τα σχετικά δικαιολογητικά·
- να ζητήσει τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας χρησιμοποιώντας την παράγραφο 3 του εντύπου απάντησης και
- να ασκήσει ανταγωγή, χρησιμοποιώντας το έντυπο αγωγής A, και να υποβάλει το έντυπο μαζί με τυχόν σχετικά δικαιολογητικά και με το έντυπο απάντησης.

Σημ.: Ο εναγόμενος δεν χρειάζεται να επιδώσει έγγραφα στον ενάγοντα. Αυτό γίνεται από το δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφοι 4 και 6 του κανονισμού.

4.4. Η αγωγή ή η ανταγωγή υπερβαίνει το όριο

Αν ο εναγόμενος ισχυριστεί ότι το ύψος της μη χρηματικής απαίτησης υπερβαίνει το όριο ποσού της ΕΔΜ, το δικαστήριο υποχρεούται να αποφασίσει για το θέμα εντός 30 ημερών από την αποστολή της απάντησης στον ενάγοντα. Αν ο εναγόμενος ασκήσει ανταγωγή, ο ενάγων έχει αντίστοιχο δικαίωμα να ισχυριστεί ότι η ανταγωγή υπερβαίνει το όριο ποσού. Όπως προκύπτει από το άρθρο 2 παράγραφος 1 και το άρθρο 5 παράγραφος 5, τα οποία είναι εφαρμοστέα στην ανταγωγή βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 7, ο ενάγων και ο εναγόμενος αντιστοίχως έχουν τη δυνατότητα να αμφισβητήσουν τη θέση του αντιδίκου τους για το ζήτημα αυτό στο πλαίσιο της διαδικασίας. Η απόφαση του δικαστηρίου για το θέμα δεν είναι απόφαση επί της ουσίας της αγωγής ή της ανταγωγής, αλλά απόφαση για το κατά πόσον η αγωγή εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ([34]). Το άρθρο 5 παράγραφοι 5 και 7 του κανονισμού ορίζει ότι η απόφαση αυτή του δικαστηρίου δεν υπόκειται σε χωριστή αμφισβήτηση.

4.5. Η ανταγωγή

Αν ο εναγόμενος ασκήσει ανταγωγή, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 7, όλες οι διατάξεις του κανονισμού, και ιδίως το άρθρο 4, το άρθρο 5 παράγραφοι 3 έως 5 και το άρθρο 2, εφαρμόζονται στην ανταγωγή όπως και στην αγωγή. Αυτό σημαίνει ότι η ανταγωγή πρέπει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, και ότι οι διατάξεις για την κίνηση της διαδικασίας εφαρμόζονται και στην ανταγωγή ([35]). Τα ακόλουθα επιπλέον σημεία αφορούν ειδικά την ανταγωγή:

([34]) Βλ. επίσης ανωτέρω, παράγραφο 4.1.2, σχετικά με το τι συμβαίνει αν η αγωγή ή η ανταγωγή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ΕΔΜ.

([35]) Βλ. σχετικά Τρίτο Κεφάλαιο του παρόντος Οδηγού, στο οποίο γίνεται παραπομπή.

- το δικαστήριο υποχρεούται να επιδώσει την ανταγωγή και τα σχετικά δικαιολογητικά στον εναγόμενο εντός 14 ημερών από την κατάθεσή τους·
- ο ενάγων υποχρεούται να απαντήσει εντός 30 ημερών από την επίδοση·
- αν το ποσό της ανταγωγής υπερβαίνει το όριο ποσού της ΕΔΜ, ολόκληρη η υπόθεση, δηλαδή τόσο η αγωγή όσο και η ανταγωγή, παύει να υπάγεται στην ΕΔΜ και εκδικάζεται σύμφωνα με τις σχετικές δικονομικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου διεξάγεται η διαδικασία, ενώπιον του δικαστηρίου που είναι αρμόδιο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

Σημ.: Οι απαιτήσεις που προβάλλονται με την αγωγή και με την ανταγωγή πρέπει να εξετάζονται αυτοτελώς για τον υπολογισμό του ύψους τους. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι το άρθρο 2 εφαρμόζεται στην ανταγωγή δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 7. Κατά συνέπεια, δεν είναι ορθό ότι η σωρευτική αξία της αγωγής και της ανταγωγής πρέπει να μην υπερβαίνει το όριο ποσού προκειμένου η υπόθεση να συνεχίσει να υπάγεται στην ΕΔΜ: το δικαστήριο μπορεί να θεμελιώσει τη σχετική απόφασή του αποκλειστικά στην αντίστοιχη αξία της αγωγής και της ανταγωγής.

4.6. Προθεσμίες

Επισημαίνεται ότι προβλέπονται συγκεκριμένες προθεσμίες για όλα τα στάδια της ΕΔΜ και είναι ιδιαίτερα σημαντικό να τηρούνται κατά την έναρξη της διαδικασίας και όταν το δικαστήριο αρχίζει να εξετάζει τα διάφορα ζητήματα. Ειδικότερα, ζωτική σημασία για την επίτευξη σύντομης διαδικασίας έχουν οι προθεσμίες που προβλέπονται στο άρθρο 5, και ιδίως οι προθεσμίες που αφορούν την επίδοση εγγράφων και τις απαντήσεις του εναγομένου και του ενάγοντα, ανάλογα με την εξέλιξη της αγωγής. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2, το δικαστήριο μπορεί να παρατείνει τις προθεσμίες που προβλέπονται για την απάντηση στην αγωγή από τον εναγόμενο –σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3– και για την απάντηση στην ανταγωγή από τον ενάγοντα –σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 6– αλλά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

4.7. Γλώσσα

Δεν πρέπει να λησμονείται ότι οι κανόνες σχετικά με τη γλώσσα που πρέπει να χρησιμοποιείται στο πλαίσιο της ΕΔΜ είναι οι ίδιοι για την απάντηση του εναγομένου, την ανταγωγή και τυχόν απάντηση σε αυτή, καθώς και για την περιγραφή τυχόν δικαιολογητικών που υποβάλλονται με την ανταγωγή, όπως και για την αγωγή. Βλ. σχετικά παράγραφο 3.6 ανωτέρω.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών

5.1. Καθήκοντα του δικαστηρίου σχετικά με τα αμφισβητούμενα ζητήματα

5.1.1. Το δικαστήριο αναλαμβάνει πρωτοβουλία για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών

Το δικαστήριο υπέχει το πρωταρχικό καθήκον να διαπιστώσει τυχόν αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά σε αγωγή ή ανταγωγή που εκδικάζεται με την ΕΔΜ. Αυτό οφείλεται στο ότι τα σχετικά άρθρα του κανονισμού –άρθρα 4 παράγραφος 4, 7 παράγραφος 1 και 9 παράγραφος 1– προβλέπουν καθήκον του δικαστηρίου να το πράξει και να αναλάβει πρωτοβουλία υποδεικνύοντας στους διαδίκους ποιες πληροφορίες απαιτεί από αυτούς, προκειμένου να μπορέσει να εκδώσει απόφαση για τα επίδικα ζητήματα. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η διαχείριση και ο έλεγχος της διαδικασίας εναπόκεινται στο δικαστήριο, και η πρόθεση είναι το δικαστήριο να εξασφαλίζει την επίτευξη των σκοπών του κανονισμού, ήτοι να είναι η διαδικασία σύντομη, απλή και σχετικά λιγότερο δαπανηρή.

5.1.2. Το δικαστήριο προσδιορίζει τα μέσα συγκέντρωσης και την έκταση των αποδεικτικών στοιχείων

Για τον λόγο αυτόν επίσης, το άρθρο 9 προβλέπει ότι το δικαστήριο προσδιορίζει τα μέσα συγκέντρωσης των αποδεικτικών στοιχείων και μπορεί να προβεί στην εξέταση μαρτύρων ή πραγματογνωμόνων, μόνο αν εάν είναι αναγκαία για τη διαμόρφωση της δικανικής του κρίσης. Κατά τη σχετική απόφαση, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του το κόστος, στο πλαίσιο της πολιτικής, την οποία προβλέπουν, μεταξύ άλλων, τα άρθρα 1 και 16 και η αιτιολογική σκέψη 29, ότι σκοπός της ΕΔΜ πρέπει να είναι ο περιορισμός του κόστους κατά την εκδίκαση διασυνοριακών μικροδιαφορών. Το άρθρο 5 παράγραφος 1 ορίζει ότι το δικαστήριο είναι εκείνο που αποφασίζει αν χρειάζεται να διεξαχθεί προφορική διαδικασία για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, αλλά η διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας είναι προαιρετική και το δικαστήριο έχει την εξουσία να συγκεντρώσει αποδεικτικά στοιχεία χωρίς προφορική διαδικασία.

5.2. Συμπληρωματικές πληροφορίες από τον ενάγοντα και τον εναγόμενο

Όπως επισημάνθηκε στην παράγραφο 4.1 του παρόντος Οδηγού και όπως προβλέπουν τα άρθρα 4 παράγραφος 4 και 5 παράγραφος 7, το δικαστήριο, αφού λάβει το έντυπο της αγωγής ή ανταγωγής, μπορεί να ζητήσει από τους διαδίκους να υποβάλουν συμπληρωματικές πληροφορίες, εφόσον το κρίνει απαραίτητο. Δεδομένου ότι το καθήκον διαπιστώσεως των πραγματικών περιστατικών και λήψης αποφάσεων για τα ζητήματα που ανακύπτουν σχετικά με την αγωγή έχει ανατεθεί στο δικαστήριο, το άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο α) επιτρέπει επίσης στο δικαστήριο να ζητήσει περαιτέρω στοιχεία σχετικά με την απαίτηση, αφού λάβει απάντηση σχετικά με την αγωγή ή με την ανταγωγή, μετά την επίδοση. Το δικαστήριο τάσσει προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να δοθούν οι πληροφορίες και, όπως προβλέπει το άρθρο 14 παράγραφος 2, και η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 14 παράγραφος 1, το δικαστήριο υποχρεούται να ενημερώσει τον διάδικο από τον οποίο ζητούνται συμπληρωματικές πληροφορίες για τις συνέπειες της μη τήρησης της προθεσμίας, οι οποίες είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν την έκδοση απόφασης εις βάρος του εν λόγω διαδίκου ή την απόρριψη της αγωγής. Σκοπός όλων αυτών των διατάξεων είναι η ενίσχυση του ρόλου του δικαστηρίου για τη διαχείριση της διαδικασίας, προκειμένου να εκδοθεί σύντομα απόφαση.

5.3. Το δικαστήριο αποφασίζει τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας

5.3.1. Το δικαστήριο διεξάγει προφορική διαδικασία, μόνο αν είναι αναγκαίο

Όπως προαναφέρθηκε, το δικαστήριο είναι αυτό που αποφασίζει τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας για τον προσδιορισμό των πραγματικών περιστατικών. Αυτό απορρέει από την αρχή, την οποία προβλέπει το άρθρο 5 παράγραφος 1, ότι η ΕΔΜ είναι κατά κύριο λόγο γραπτή διαδικασία, και το δικαστήριο αποφασίζει τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας μόνο αν το κρίνει αναγκαίο για την εκτίμηση αμφισβητούμενων πραγματικών περιστατικών τα οποία δεν είναι δυνατόν να διαπιστωθούν με άλλα μέσα, για παράδειγμα, ζητώντας συμπληρωματικές πληροφορίες από έναν ή και από τους δύο διαδίκους, ή εφόσον ζητηθεί από διάδικο. Κατά συνέπεια, η απόφαση του δικαστηρίου για τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας πρέπει να λαμβάνεται κατά περίπτωση, έχοντας υπόψη τα συγκεκριμένα αμφισβητούμενα πραγματικά περιστατικά, καθώς και τις πληροφορίες που διαθέτει ή που μπορεί να λάβει το δικαστήριο χωρίς τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας. Το δικαστήριο, στο πλαίσιο των καθηκόντων που του αναθέτει το άρθρο 5 παράγραφος 1 και εφαρμόζοντας τη γενική αρχή ότι η ΕΔΜ πρέπει να θεωρείται γραπτή διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας η διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας είναι εξαιρετική, πρέπει να αποφασίζει αν θα διεξαγάγει ή όχι προφορική διαδικασία κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις κάθε μεμονωμένης υπόθεσης και δεν πρέπει να εφαρμόζει μια γενική πολιτική σε όλες τις υποθέσεις που εκδικάζονται με την ΕΔΜ ([36]). Προκειμένου να αποφασίσουν αν θα διεξαγάγουν προφορική διαδικασία ή όχι, τα δικαστήρια θα πρέπει να εξετάσουν ζητήματα όπως το κόστος και οι πρακτικές δυσχέρειες.

5.3.2. Το δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας

Εντούτοις, ακόμη και αν υποβληθεί από διάδικο αίτημα διεξαγωγής προφορικής διαδικασίας, το δικαστήριο μπορεί να το απορρίψει, εφόσον κρίνει, λαμβάνοντας υπόψη τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, ότι η προφορική διαδικασία δεν είναι απαραίτητη για την επίλυση των ζητημάτων και για τη δίκαιη εκδίκαση της υπόθεσης. Όπως καθίσταται

([36]) Βλ., γενικά, όσον αφορά το καθήκον του δικαστηρίου να αποφασίσει σχετικά με τη διεξαγωγή προφορικής διαδικασίας, παράγραφο 5.6.2 κατωτέρω και αιτιολογική σκέψη 9.

σαφές στην έναρξη αιτιολογική σκέψη, όταν αποφασίζει σχετικά με τη διεξαγωγή ή όχι προφορικής διαδικασίας, καθώς και κατά τη διεξαγωγή της, το δικαστήριο υποχρεούται να σέβεται το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη και την αρχή της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας. Αν το δικαστήριο απορρίψει αίτημα διεξαγωγής προφορικής διαδικασίας, θα πρέπει να αιτιολογήσει την απόρριψη γραπτώς, αλλά από το άρθρο 5 παράγραφος 1 προκύπτει σαφώς ότι η απορριπτική απόφαση δεν υπόκειται αυτοτελώς σε ένδικο μέσο ή επανεξέταση.

5.4. Ζητήματα απόδειξης

Από το άρθρο 9 παράγραφος 1 προκύπτει αδιαμφισβήτητα ότι το δικαστήριο είναι εκείνο που θα αποφασίσει με ποια μέσα θα συγκεντρωθούν αποδεικτικά στοιχεία και ποια είναι η έκταση των αποδεικτικών στοιχείων που απαιτούνται για την έκδοση απόφασης. Οι αποφάσεις για τα θέματα αυτά πρέπει να λαμβάνονται βάσει των εφαρμοστέων κανόνων ως προς το παραδεκτό των αποδεικτικών στοιχείων, τους οποίους προβλέπει το δίκαιο που εφαρμόζεται στις διαδικασίες ενώπιον του οικείου δικαστηρίου, με άλλα λόγια το εθνικό δικονομικό δίκαιο. Το άρθρο 9 παράγραφος 2 ορίζει ότι, αν αυτό επιτρέπεται από το εφαρμοστέο δίκαιο και τη διαδικασία, το δικαστήριο μπορεί να δεχθεί γραπτές καταθέσεις. Το δικαστήριο πρέπει να έχει υπόψη ότι σκοπός της διαδικασίας είναι να είναι όσο το δυνατόν σύντομη και λιγότερο δαπανηρή. Κατά συνέπεια, το άρθρο 9 παράγραφος 3 ορίζει ότι το δικαστήριο πρέπει να επιλέξει μεθόδους συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων που ανταποκρίνονται σε αυτούς τους κανόνες και είναι απλούστερες και λιγότερο οχληρές. Αν πρέπει να συγκεντρωθούν αποδεικτικά στοιχεία από άλλο κράτος μέλος της ΕΕ, το δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει το ενδεχόμενο να χρησιμοποιήσει τις διαδικασίες που προβλέπονται από τους σχετικούς κανόνες της ΕΕ, και ιδίως από τους κανόνες του κανονισμού για τη διεξαγωγή αποδείξεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [37]. Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2, το δικαστήριο, όταν αποφασίζει αν θα δεχθεί καταθέσεις πραγματογνωμόνων ή μαρτύρων, πρέπει να λαμβάνει υπόψη το κόστος της συγκέντρωσης των αποδεικτικών στοιχείων.

5.5. Χρησιμοποίηση ΤΠΕ

Σύμφωνα με τα άρθρα 8 και 9 παράγραφος 1, το δικαστήριο πρέπει να ενθαρρύνει τη χρησιμοποίηση επικοινωνιακής τεχνολογίας, όπως η εικονοδιάσκεψη ή η τηλεδιάσκεψη για τη διεξαγωγή της προφορικής ακρόασης ή για τη συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων. Αυτό συμβάλλει στην ελαχιστοποίηση του κόστους και στην επίσπευση της διαδικασίας, αλλά εξαρτάται από την ύπαρξη των τεχνικών μέσων για τη χρησιμοποίηση ΤΠΕ. Αν τα μέσα αυτά υπάρχουν, η χρησιμοποίησή τους είναι δυνατόν να εξοικονομήσει χρόνο και χρήμα, ιδίως αν το δικαστήριο αποφασίσει, κατ' εξαίρεση, την προφορική εξέταση μαρτύρων από άλλο κράτος μέλος. Αν αυτό είναι απαραίτητο, το δικαστήριο μπορεί και πάλι να βασιστεί στις διατάξεις του κανονισμού για τη διεξαγωγή

[37] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1206/2001.

αποδείξεων, προκειμένου να επιτύχει την απλούστευση της διαδικασίας και τη διασυνοριακή συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων ([38]).

5.6. Ο ρόλος του δικαστηρίου

5.6.1. Το δικαστήριο καθορίζει τη διαδικασία

Οι κεντρικοί στόχοι της ΕΔΜ, όπως απαριθμούνται στο άρθρο 1 του κανονισμού, είναι η επιτάχυνση, η απλούστευση και ο περιορισμός του κόστους της εκδίκασης διασυνοριακών μικροδιαφορών στο εσωτερικό της ΕΕ, προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη δικαιοσύνη ([39]). Για την εκπλήρωση των σκοπών αυτών, ανατίθεται στα δικαστήρια πρωταγωνιστικός ρόλος όσον αφορά την ανάληψη πρωτοβουλίας ελέγχου και καθορισμού της διαδικασίας που θα ακολουθηθεί στο πλαίσιο της ΕΔΜ, καθώς και την εφαρμογή του εθνικού δικονομικού δικαίου. Εκτός από τον προσδιορισμό της έκτασης των αποδεικτικών στοιχείων και των μέσων συγκέντρωσής τους, το δικαστήριο πρέπει γενικά να διευθύνει τη διαδικασία σύμφωνα με τις αρχές της κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας και το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 3, το δικαστήριο έχει το καθήκον, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να επιδιώκει την επίτευξη

([38]) Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 20 και υποσημείωση 24 ανωτέρω. Όσον αφορά τη διεξαγωγή αποδείξεων, βλ. επίσης τον Πρακτικό Οδηγό για τη χρήση των τηλεσυνδιασκέψεων σύμφωνα με τον κανονισμό για τη διεξαγωγή αποδείξεων – http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_videoconferencing_el.pdfs.

([39]) Βλ. επίσης αιτιολογικές σκέψεις 5, 7 και 8.

συμβιβασμού μεταξύ των διαδίκων: το καθήκον αυτό δεν περιορίζεται στην προφορική διαδικασία, αλλά καλύπτει ολόκληρη τη διαδικασία της αγωγής και της ανταγωγής.

5.6.2. Το δικαστήριο ενημερώνει τους διαδίκους σχετικά με δικονομικά θέματα

Το καθήκον του δικαστηρίου να ελέγχει και να καθορίζει τη διαδικασία στο πλαίσιο της ΕΔΜ ενισχύεται από το άρθρο 12 παράγραφος 2, σύμφωνα με το οποίο το δικαστήριο έχει επίσης το καθήκον να παρέχει υποστήριξη στους διαδίκους όσον αφορά τα δικονομικά θέματα ενημερώνοντάς τους για τα δικονομικά ζητήματα, ενώ, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 9, το δικαστήριο, στο πλαίσιο του καθήκοντος αυτού, πρέπει να ενεργεί αμερόληπτα έναντι των διαδίκων, ούτως ώστε να εξασφαλίζει τη διεξαγωγή δίκαιης δίκης. Το καθήκον ενημέρωσης των διαδίκων για δικονομικά θέματα μπορεί να εκπληρωθεί με διάφορους τρόπους, ανάλογα με τις εθνικές διαδικασίες. Για παράδειγμα, μπορεί να επιτευχθεί προφορικά, στο πλαίσιο της διαδικασίας, ή με μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας, όπως το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή η τηλεδιάσκεψη, ή με άλλα μέσα που επιτρέπει το εθνικό δίκαιο [40]. Σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 1, οι διάδικοι δεν απαιτείται να προβούν σε νομικό χαρακτηρισμό της απαίτησης, πράγμα που σημαίνει ότι το καθήκον αυτό εναπόκειται στο δικαστήριο. Για τους σκοπούς της ΕΔΜ, ένα τουλάχιστον μέλος του δικαστηρίου πρέπει να διαθέτει τα απαιτούμενα προσόντα για να ασκεί καθήκοντα δικαστή σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου που εκδικάζει την υπόθεση [41].

5.7. Προθεσμίες

Εντός 30 ημερών από την κατάθεση της απάντησης του εναγομένου στην αγωγή ή του ενάγοντα στην ανταγωγή, το δικαστήριο υποχρεούται να αποφασίσει αν θα συγκεντρώσει αποδεικτικά στοιχεία ή αν θα καλέσει τους διαδίκους σε προφορική ακρόαση, εφόσον αποφασίσει ότι θα διεξαχθεί προφορική διαδικασία. Λαμβανομένου υπόψη ότι αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία στην ταχύτητα, το δικαστήριο υποχρεούται να πραγματοποιήσει την προφορική ακρόαση εντός τριάντα ημερών από την κλήτευση των διαδίκων. Όπως προαναφέρθηκε στην παράγραφο 5.2, το άρθρο 14 παράγραφος 2 ορίζει ότι ορισμένες προθεσμίες μπορούν να παραταθούν, αλλά μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις: αυτό ισχύει και για τις τριακονθήμερες προθεσμίες τις οποίες προβλέπει το άρθρο 7. Εντούτοις, δεδομένου ότι η πρόθεση είναι όλα τα στάδια της ΕΔΜ να ολοκληρώνονται το συντομότερο δυνατόν, και ότι η εν λόγω προθεσμία ορίζεται ως ανώτατο όριο, το δικαστήριο θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ορίσει προθεσμία συντομότερη από τριάντα ημέρες [42].

(40) Βλ. αιτιολογική σκέψη 22.

(41) Βλ. αιτιολογική σκέψη 27.

(42) Βλ., γενικά, όσον αφορά το καθήκον του δικαστηρίου να επισπεύδει τη διαδικασία, αιτιολογική σκέψη 23.

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Η απόφαση

6.1. Έκδοση της απόφασης

Απόφαση σε αγωγή που εκδικάζεται με την ΕΔΜ εκδίδεται σε ένα από τα εξής χρονικά σημεία:

6.1.1. Ερήμην απόφαση – γενικά

Αν ο ενάγων δεν απαντήσει στην αγωγή εντός της προθεσμίας των 30 ημερών από την επίδοση του εντύπου της αγωγής και του εντύπου απάντησης Γ, το δικαστήριο εκδίδει απόφαση. Επίσης, αν το δικαστήριο έχει ζητήσει διόρθωση της αγωγής, συμπληρωματικές πληροφορίες ή άλλες λεπτομέρειες και ο διάδικος από τον οποίο έχει ζητηθεί η διόρθωση ή η συμπλήρωση δεν απαντήσει εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει απόφαση υπέρ του αντιδίκου του. Αν το δικαστήριο έχει ορίσει προθεσμία για οποιονδήποτε από αυτούς τους λόγους, υποχρεούται να ενημερώσει τον ενδιαφερόμενο διάδικο για τις συνέπειες της μη τήρησής της, συμπεριλαμβανομένης της πιθανότητας να εκδοθεί απόφαση εις βάρος του.

6.1.2. Ερήμην απόφαση – ανταγωγή

Όπως και με την κύρια αγωγή, αν ο ενάγων δεν απαντήσει εντός της προθεσμίας των 30 ημερών από την επίδοση της ανταγωγής, το δικαστήριο μπορεί να εκδώσει απόφαση για την ανταγωγή. Σε μια τέτοια περίπτωση, θεωρείται ότι ο ενάγων επιθυμεί τη συνέχιση της εκδίκασης της κύριας αγωγής· κατά συνέπεια, το δικαστήριο μπορεί να απορρίψει την αγωγή μόνον αν έχει ζητήσει συμπληρωματικές πληροφορίες από τον αγωγή, μόνο την κατάθεση της απάντησης στην αγωγή. Στη συνέχεια, το δικαστήριο θα πρέπει να καθορίσει, σε σχέση με τους διαδίκους, ποιος είναι ο πιο δίκαιος τρόπος να συνεχίσει, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης συμπληρωματικών πληροφοριών ή αποδεικτικών στοιχείων σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο α) ή της κλήσης σε προφορική ακρόαση.

6.2. Απόφαση μετά τη λήψη όλων των πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της συγκέντρωσης αποδεικτικών στοιχείων

6.2.1. Εφόσον δεν διεξάγεται προφορική ακρόαση

Αν το δικαστήριο αποφασίσει να εκδώσει απόφαση επί της ουσίας χωρίς διεξαγωγή προφορικής ακρόασης, αφού λάβει την τυχόν απάντηση του εναγομένου για την αγωγή ή αφού λάβει τις συμπληρωματικές πληροφορίες που ζήτησε εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, υποχρεούται να εκδώσει την απόφαση εντός 30 ημερών από τη λήψη των εν λόγω πληροφοριών. Επίσης, αν το δικαστήριο κρίνει ότι η συγκέντρωση αποδεικτικών στοιχείων είναι απαραίτητη για την έκδοση απόφασης, χωρίς όμως διεξαγωγή προφορικής ακρόασης, υποχρεούται να εκδώσει την απόφαση εντός 30 ημερών από τη συγκέντρωση των αποδεικτικών στοιχείων.

6.2.2. Μετά την προφορική ακρόαση

Αν το δικαστήριο διεξαγάγει προφορική ακρόαση, υποχρεούται να εκδώσει απόφαση εντός 30 ημερών από την ημερομηνία της ακρόασης. Εννοείται ότι το δικαστήριο θα έχει λάβει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και αποδεικτικά στοιχεία για την έκδοση απόφασης επί της ουσίας της αγωγής ή, εφόσον έχει ασκηθεί, της ανταγωγής μέχρι το πέρας της προφορικής διαδικασίας. Δεν προβλέπεται δυνατότητα του δικαστηρίου να ζητήσει νέες πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία από τους διαδίκους αφής στιγμής ολοκληρωθεί η ακρόαση. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 3, η προθεσμία των 30 ημερών μπορεί να παραταθεί, αλλά μόνο αν το δικαστήριο, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δεν μπορεί να εκδώσει την απόφαση εντός της περιόδου των 30 ημερών την οποία προβλέπει ο κανονισμός: σε μια τέτοια εξαιρετική περίπτωση, το δικαστήριο υποχρεούται να λάβει όλα τα απαιτούμενα μέτρα, προκειμένου να εκδώσει την απόφαση το ταχύτερο δυνατόν. Για να επισπεύσει τη διαδικασία, το δικαστήριο μπορεί ασφαλώς να εκδώσει την απόφαση πριν από την πάροδο των τριάντα ημερών, εφόσον είναι έτοιμο να το πράξει.

6.3. Μορφή, περιεχόμενο και επίδοση της απόφασης

6.3.1. Η απόφαση είναι γραπτή, προκειμένου να επιδοθεί στους διαδίκους

Μολονότι ο κανονισμός δεν διευκρινίζει ότι η απόφαση πρέπει να είναι γραπτή και τα νομικά συστήματα των κρατών μελών είναι δυνατόν να ποικίλλουν σχετικά με το αν η απόφαση για τις μικροδιαφορές πρέπει να είναι γραπτή, από το γεγονός ότι η απόφαση που εκδίδεται επί ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών πρέπει να επιδοθεί στους διαδίκους τεκμαίρεται ότι η απόφαση πρέπει να είναι γραπτή. Κατά τα λοιπά, ο κανονισμός δεν προβλέπει ειδική μορφή και περιεχόμενο της απόφασης, τα οποία, σύμφωνα με το άρθρο 19, καθορίζονται από τη νομοθεσία του κράτους μέλους όπου διεξάγεται η διαδικασία.

6.3.2. Γλώσσα επίδοσης της απόφασης

Μολονότι ο κανονισμός προβλέπει μια μορφή βεβαίωσης που εκδίδεται από το δικαστήριο κατόπιν αίτησης διαδίκου για σκοπούς αναγνώρισης και εκτέλεσης ([43]), η απόφαση είναι ανεξάρτητη από αυτό. Αν και ο κανονισμός δεν διευκρινίζει ότι η απόφαση πρέπει να συντάσσεται σε γλώσσα διαφορετική από τη γλώσσα του δικαστηρίου που την εκδίδει, εφόσον η απόφαση πρέπει να επιδοθεί στους διαδίκους, θα είναι απαραίτητο να είναι διαθέσιμη η κατάλληλη γλωσσική απόδοση για την επίδοση, προκειμένου να πληρούνται οι όροι της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ ([44]). Αν το κείμενο της απόφασης πρέπει να μεταφραστεί, προκειμένου να τηρηθούν οι απαιτήσεις επίδοσης, είναι πιθανόν, υπό την επιφύλαξη των οικείων δικονομικών διατάξεων, ότι το σχετικό κόστος θα βαρύνει κατά πρώτο λόγο το πρόσωπο που δικαιώνεται με την απόφαση και που έχει έννομο συμφέρον για την εκτέλεσή της. Το κόστος αυτό μπορεί να επιδικαστεί εις βάρος του ηττηθέντα διαδίκου, ως μέρος των εξόδων της δίκης.

6.3.3. Επίδοση της απόφασης στους διαδίκους

Αφού εκδοθεί η απόφαση, επιδίδεται, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2, από το δικαστήριο στους διαδίκους, με έναν από τους τρόπους επίδοσης τους οποίους προβλέπει ο κανονισμός και οι οποίοι εκτίθενται στο άρθρο 13 και στην παράγραφο 4.2.3.

6.4. Έξοδα

Η απόφαση περιέχει διαταγή καταβολής των εξόδων. Ένας από τους πρωταρχικούς σκοπούς της ΕΔΜ είναι να περιορίζει το κόστος στο ελάχιστο, όπως καθίσταται σαφές από το γράμμα του άρθρου 1 και της αιτιολογικής σκέψης 29. Κατά συνέπεια, το άρθρο 16 ορίζει ότι δεν επιδικάζονται έξοδα των οποίων η πραγματοποίηση ήταν περιττή ή που είναι δυσανάλογα προς το ύψος της αγωγής. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, αν ο νικήσας διάδικος εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο ή άλλο εκπρόσωπο νομικού κλάδου, διότι το κόστος αυτής της εκπροσώπησης επιδικάζεται με την απόφαση μόνο αν είναι ανάλογο προς το ύψος της αγωγής και η πραγματοποίηση της δαπάνης δεν ήταν περιττή. Με την επιφύλαξη αυτής της αρχής, ο κανόνας που εφαρμόζεται, σύμφωνα με το άρθρο 16 του κανονισμού, είναι ότι η απόφαση επιδικάζει εις βάρος του ηττηθέντος διαδίκου τα έξοδα της δίκης, τα οποία καθορίζονται σύμφωνα με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο.

([43]) Βλ. παράγραφο 8.3 κατωτέρω όσον αφορά τη βεβαίωση, και Όγδοο Κεφάλαιο όσον αφορά γενικά την αναγνώριση και εκτέλεση.

([44]) Βλ. παράγραφο 4.2.3 ανωτέρω και αιτιολογική σκέψη 19.

ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Επανεξέταση και ένδικα μέσα

7.1. Επανεξέταση στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών

Το άρθρο 18 του κανονισμού προβλέπει την επανεξέταση της απόφασης που εκδίδεται με την ΕΔΜ. Η επανεξέταση επιτρέπεται αν η απόφαση έχει εκδοθεί εις βάρος του εναγομένου και δέχεται την αγωγή, ή αν ο εναγόμενος έχει ασκήσει ανταγωγή και το δικαστήριο έχει εκδώσει απόφαση εις βάρος του ενάγοντα.

7.1.1. Λόγοι επανεξέτασης

Ο εναγόμενος ή, αν μετά την άσκηση ανταγωγής εκδόθηκε απόφαση υπέρ του εναγομένου, ο ενάγων, μπορεί να ζητήσει επανεξέταση της απόφασης που εκδόθηκε με την ΕΔΜ ενώπιον του αρμόδιου δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση:

- αν το έντυπο της αγωγής ή η κλήση σε ακρόαση επιδόθηκαν με τρόπο που δεν αποδεικνύει ότι παρελήφθησαν προσωπικά από τον εναγόμενο και η επίδοση, χωρίς καμία υπαιτιότητα του εναγομένου ή, κατά περίπτωση, του ενάγοντα, δεν έγινε αρκετά έγκαιρα ώστε να του δίδεται η δυνατότητα να προετοιμάσει την άμυνά του, ή
- αν ο εναγόμενος ή ο ενάγων εμποδίστηκε να απαντήσει στην αγωγή λόγω ανωτέρας βίας ή λόγω έκτακτων περιστάσεων, χωρίς καμία υπαιτιότητά του,

υπό την προϋπόθεση, και στις δύο περιπτώσεις, ότι ο εναγόμενος ή, κατά περίπτωση, ο ενάγων ενεργεί αμελλητί.

Σημ.: Επανεξέταση της απόφασης που εκδόθηκε με την ΕΔΜ, βάσει του άρθρου 18, μπορεί να λάβει χώρα μόνο στο κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε η απόφαση, ανεξαρτήτως του πού πρόκειται να εκτελεστεί η απόφαση.

7.1.2. Έκβαση της επανεξέτασης

Αν η επανεξέταση γίνει δεκτή για κάποιον από τους λόγους που προβλέπει ο κανονισμός, η απόφαση θεωρείται άκυρη και μηδέποτε γενομένη. Αν η επανεξέταση απορριφθεί, η απόφαση εξακολουθεί να ισχύει.

7.2. Ένδικα μέσα

Σύμφωνα με το άρθρο 17, η δυνατότητα άσκησης ένδικου μέσου στο κράτος μέλος όπου εκδίδεται η απόφαση διέπεται από το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. Αν το εθνικό δίκαιο προβλέπει ένδικο μέσο, ισχύουν οι ίδιοι κανόνες για τα έξοδα που συνεπάγεται το ένδικο μέσο όπως και για την αρχική δίκη.

7.3. Νομική εκπροσώπηση όσον αφορά την επανεξέταση και τα ένδικα μέσα

Οι διατάξεις του άρθρου 10 για τη νομική εκπροσώπηση ισχύουν και για τις διαδικασίες επανεξέτασης σύμφωνα με το άρθρο 18, ακριβώς όπως και για την αρχική δίκη για την κύρια αγωγή και τυχόν ανταγωγή. Κατά συνέπεια, η νομική εκπροσώπηση των διαδίκων για τις διαδικασίες αυτές δεν είναι υποχρεωτική. Γεννάται το ερώτημα αν το ίδιο ισχύει και για τα ένδικα μέσα κατά απόφασης που έχει εκδοθεί με την ΕΔΜ, τα οποία προβλέπει το εθνικό δικονομικό δίκαιο. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία για την επιδίκαση των εξόδων, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 17 παράγραφος 2, οι διατάξεις του άρθρου 16 για τα έξοδα ισχύουν και για τα ένδικα μέσα ακριβώς όπως για την αρχική δίκη. Επίσης, το άρθρο 16 ισχύει και για τη διαδικασία επανεξέτασης βάσει του άρθρου 18. Συναφώς, πρέπει να ληφθεί υπόψη το γράμμα της εικοστής ένατης αιτιολογικής σκέψης, σύμφωνα με την οποία τα δικαστικά έξοδα που φέρει ο ηττηθείς διάδικος, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν εξόδων που προκύπτουν από το γεγονός ότι ο άλλος διάδικος εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο, πρέπει να είναι ανάλογα προς το ποσό της απαίτησης ή αναγκαία ([45]).

([45]) Βλ. επίσης παράγραφο 9.1.2.

8 ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Αναγνώριση και εκτέλεση

8.1. Αναγνώριση και εκτέλεση – Γενικές αρχές

8.1.1. Κατάργηση της κήρυξης της εκτελεστότητας *(Exequatur)*

Η απόφαση που εκδίδεται με την ΕΔΜ επί αγωγής ή ανταγωγής και είναι εκτελεστή στο κράτος μέλος στο οποίο εκδίδεται είναι εκτελεστή και σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος. Σύμφωνα με το άρθρο 20, δεν χρειάζεται κήρυξη της εκτελεστότητας στο κράτος μέλος εκτέλεσης, ούτε υπάρχει δυνατότητα προσβολής της αναγνώρισης της απόφασης που εκδίδεται με την ΕΔΜ ([46]). Σε κάθε περίπτωση, δεν επιτρέπεται επανεξέταση επί της ουσίας στο κράτος μέλος εκτέλεσης. Η απόφαση είναι εκτελεστή, παρά τη δυνατότητα άσκησης ένδικου μέσου ([47]). Επισημαίνεται, εντούτοις, ότι ο διάδικος που επιδιώκει την εκτέλεση δικαστικής απόφασης εκδοθείσας με την ΕΔΜ έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσει τις διαδικασίες τις οποίες προβλέπει ο κανονισμός Βρυξέλλες Ι.

8.1.2. Διαδικασία εκτέλεσης – Εφαρμοστέο δίκαιο

Δυνάμει του άρθρου 21, η διαδικασία εκτέλεσης διέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης, με την επιφύλαξη των διατάξεων του κανονισμού περί εκτέλεσης, ενώ η δικαστική απόφαση που εκδίδεται με την ΕΔΜ εκτελείται υπό τους ίδιους όρους με απόφαση εκδοθείσα στο κράτος μέλος εκτέλεσης.

8.2. Απαιτήσεις της ΕΔΜ – διαδικασία εκτέλεσης

Προκειμένου να κινηθεί η διαδικασία που θα οδηγήσει στην εκτέλεση απόφασης εκδοθείσας με την ΕΔΜ σύμφωνα με τον κανονισμό, ο διάδικος που επιδιώκει την εκτέλεση πρέπει να λάβει από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση τη βεβαίωση του άρθρου 20 παράγραφος 2 (βλ. επίσης επόμενη παράγραφο). Σύμφωνα με το άρθρο 21, η βεβαίωση αυτή πρέπει να υποβληθεί στην αρμόδια αρχή εκτέλεσης του κράτους μέλους εκτέλεσης μαζί με αντίγραφο της απόφασης. Το αντίγραφο της απόφασης πρέπει να είναι επικυρωμένο ή να πληροί τους αναγκαίους όρους για να διαπιστωθεί η γνησιότητά του σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους μέλους εκτέλεσης. Το ίδιο άρθρο προβλέπει ρητώς ότι ο διάδικος που επιδιώκει την εκτέλεση δεν απαιτείται να έχει εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο ή ταχυδρομική διεύθυνση στο κράτος μέλος εκτέλεσης, πέραν των αρμόδιων για τη διαδικασία εκτέλεσης υπαλλήλων. Επίσης, ο διάδικος δεν απαιτείται να συστήσει στο κράτος μέλος εκτέλεσης ασφάλεια, εγγύηση ή να καταθέσει χρηματικό ποσό, προκειμένου να πραγματοποιηθεί η εκτέλεση.

([46]) Βλ. επίσης αιτιολογική σκέψη 30.

([47]) Βλ. άρθρο 15 παράγραφος 1 και αιτιολογική σκέψη 25.

8.3. Χρήση της βεβαίωσης σχετικά με την απόφαση

8.3.1. Έντυπο Δ

Η μορφή της βεβαίωσης σχετικά με την απόφαση (έντυπο Δ) καθορίζεται στο παράρτημα IV του κανονισμού. Η βεβαίωση αυτή εκδίδεται από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση με την ΕΔΜ, κατόπιν αίτησης ενός των διαδίκων. Η αίτηση αυτή μπορεί να υποβληθεί με την έναρξη της διαδικασίας, χρησιμοποιώντας τον χώρο που προβλέπεται για τον σκοπό αυτόν στην παράγραφο 9 του εντύπου της αγωγής (έντυπο Α) αλλά και ανά πάσα στιγμή μετά την έκδοση της απόφασης, μολονότι αυτό δεν προσδιορίζεται ρητώς στον κανονισμό. Είναι σκόπιμο ο διάδικος που επιδιώκει την εκτέλεση απόφασης εκδοθείσας με την ΕΔΜ να προβλέπει την ανάγκη βεβαίωσης και να ζητεί την έκδοσή της από το δικαστήριο όσο το δυνατόν νωρίτερα. Επίσης, το δικαστήριο πρέπει να είναι ιδιαίτερα προσεκτικό όσον αφορά τη συμπλήρωση της βεβαίωσης, διότι πρόκειται για το έγγραφο στο οποίο θα βασιστεί η εκτέλεση. Ειδικότερα, είναι σημαντικό να συμπληρώνονται όλες οι πληροφορίες που θα επιτρέψουν στους υπαλλήλους που θα διενεργήσουν τις πράξεις εκτέλεσης και σε άλλους που υπάρχει περίπτωση να εμπλακούν, όπως το προσωπικό τραπεζών, για παράδειγμα αν δίδεται τραπεζικός λογαριασμός, να δουν και να κατανοήσουν τους όρους της διαταγής, τα λεπτομερή στοιχεία του καθού και τα ποσά που επιδικάζονται με την απόφαση: για όλα αυτά τα στοιχεία, το έντυπο Δ προβλέπει ειδικούς χώρους.

8.3.2. Γλώσσα της βεβαίωσης

Θα είναι ίσως απαραίτητο επίσης να μεταφραστεί η βεβαίωση στην κατάλληλη γλώσσα, ανάλογα με το κράτος μέλος εκτέλεσης, η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 2 στοιχείο β) θα είναι μια από τις εξής:

- η επίσημη γλώσσα του εν λόγω κράτους μέλους,
- αν υπάρχουν περισσότερες από μία επίσημες γλώσσες, η επίσημη γλώσσα ή μία από τις επίσημες γλώσσες της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου, στον τόπο όπου επιδιώκεται η εκτέλεση, σύμφωνα με το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους, ή
- άλλη γλώσσα την οποία το κράτος μέλος εκτέλεσης έχει δηλώσει ότι μπορεί να δεχθεί.

Η βεβαίωση μεταφράζεται από μεταφραστή εξουσιοδοτημένο σε ένα από τα κράτη μέλη.

Κάθε κράτος μέλος μπορεί να υποδεικνύει ποια ή ποιες επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, πλην της δικής του, μπορεί να δεχθεί για την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών. Το κόστος μετάφρασης της βεβαίωσης βαρύνει τον διάδικο που επιδιώκει την εκτέλεση. Κατ' αρχήν δεν υπάρχει λόγος για τον οποίο το δικαστήριο να μην μπορεί να εκδώσει βεβαίωση σε γλώσσα κατάλληλη για το κράτος μέλος εκτέλεσης, εφόσον ζητείται, υπό την προϋπόθεση να είναι γνωστό σε ποιο κράτος πρόκειται να πραγματοποιηθεί η εκτέλεση. Εντούτοις, αυτό δεν πρέπει να παρουσιάζει

μεγάλες δυσκολίες στην πράξη, δεδομένου ότι τα περισσότερα ενημερωτικά στοιχεία τα οποία περιέχει η βεβαίωση είναι απλά, ενώ το έντυπο Δ διατίθεται ηλεκτρονικά στις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

8.4. Απόρριψη και περιορισμός της εκτέλεσης

8.4.1. Απόρριψη της εκτέλεσης σε έκτακτες περιστάσεις

Δυνάμει του άρθρου 22, το δικαστήριο του κράτους μέλους εκτέλεσης απορρίπτει την εκτέλεση, αν η απόφαση που εκδόθηκε με την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών αντιφάσκει προς προγενέστερη απόφαση εκδοθείσα σε κράτος μέλος ή σε τρίτη χώρα, εφόσον:

- η προγενέστερη απόφαση είχε το αυτό αντικείμενο και εκδόθηκε μεταξύ των ιδίων διαδίκων, ενώ πληροί τους αναγκαίους όρους για την αναγνώρισή της στο κράτος μέλος εκτέλεσης, και
- η αντίφαση δεν προβλήθηκε, ούτε θα μπορούσε να είχε προβληθεί, με ένσταση κατά τη διαδικασία ενώπιον του δικαστηρίου του κράτους μέλους στο οποίο εξεδόθη η απόφαση με την ΕΔΜ.

8.4.2. Διαδικασία προσβολής της εκτέλεσης

Ο κανονισμός δεν προβλέπει διαδικασία υποβολής αίτησης στο δικαστήριο για την προσβολή της εκτέλεσης της απόφασης λόγω αντίφασης με προγενέστερη απόφαση: το ζήτημα αυτό διέπεται από το δικονομικό δίκαιο του οικείου κράτους μέλους. Παράλληλα, το δικαστήριο του εν λόγω κράτους μέλους θα πρέπει κανονικά να μπορεί να απορρίψει ή να διακόψει την εκτέλεση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, αν και στον βαθμό που τα ποσά τα οποία επιδικάζει η απόφαση που εκδόθηκε με την ΕΔΜ έχουν εξοφληθεί ή η απόφαση έχει εκτελεστεί με άλλο τρόπο.

8.4.3. Αναστολή ή περιορισμός της εκτέλεσης.

Δυνάμει του άρθρου 23, αν ο διάδικος έχει προσβάλει απόφαση που εκδόθηκε με την ευρωπαϊκή διαδικασία μικροδιαφορών, ή έχει ακόμη τη δυνατότητα να την προσβάλει [48], ή έχει καταθέσει αίτηση επανεξέτασης κατά το άρθρο 18, το έχον διεθνή δικαιοδοσία δικαστήριο ή η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους εκτέλεσης μπορεί, κατόπιν αιτήσεως του καθού η εκτέλεση:

- να περιορίσει τη διαδικασία εκτέλεσης σε συντηρητικά μέτρα, όπως η δέσμευση τραπεζικού λογαριασμού, μισθών ή αμοιβών,
- να εξαρτήσει την εκτέλεση από την παροχή της εγγύησης που το ίδιο καθορίζει, ή
- σε έκτακτες περιστάσεις, να αναστείλει τη διαδικασία εκτέλεσης, δηλαδή να διακόψει τη διαδικασία για συγκεκριμένο ή περιορισμένο διάστημα.

8.5. Διαδικασία εκτέλεσης της απόφασης που εκδόθηκε με την ΕΔΜ

8.5.1. Στάδια της εκτέλεσης

Η έκδοση απόφασης και βεβαίωσης με την ΕΔΜ αποτελεί το πρώτο στάδιο για την πραγματική εκτέλεση της υποχρέωσης για την οποία εκδόθηκε η απόφαση. Για να εξασφαλιστεί η εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης, πρέπει να γίνουν περαιτέρω ενέργειες για την πληρωμή ή την εκπλήρωση, εφόσον ο ηττηθείς διάδικος δεν συμμορφώνεται εθελούσια με την απόφαση καταβάλλοντας το ποσό ή πραγματοποιώντας την πράξη ή την παράλειψη που έχει διατάξει το δικαστήριο, οπότε καθίσταται απαραίτητη η λήψη πρακτικών μέτρων εκτέλεσης της απόφασης. Προς το παρόν, ολόκληρη αυτή η διαδικασία διέπεται από το εθνικό δίκαιο και τις διαδικασίες των κρατών μελών.

(48) Η έννοια της «προσβολής» πρέπει να θεωρηθεί εν προκειμένω ότι περιλαμβάνει ένδικο μέσο κατά της απόφασης, αν αυτή η δυνατότητα προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους μέλους του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, και προσβολή λόγω αντιφάσεως προς προγενέστερη απόφαση σύμφωνα με το άρθρο 22 του κανονισμού. Λόγω του ότι η επανεξέταση δυνάμει του άρθρου 18 του κανονισμού αναφέρεται ρητώς στο άρθρο 23, η περίπτωση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι δεν περιλαμβάνεται στην έννοια της «προσβολής» κατά το άρθρο 23.

8.5.2. Αρχές και υπηρεσίες εκτέλεσης

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εκτέλεση της απόφασης, είναι απαραίτητο να δοθεί η σχετική εντολή στις αρχές ή υπηρεσίες του κράτους μέλους εκτέλεσης που είναι αρμόδιες για τη λήψη μέτρων εκτέλεσης. Αυτό μπορεί να σημαίνει αποστολή των εγγράφων και της εντολής σε δικαστήριο, στην περίπτωση των κρατών μελών στα οποία η εκτέλεση γίνεται στα δικαστήρια, ή απευθείας σε δικαστικούς επιμελητές, εφόσον μπορούν να δεχθούν εντολές απευθείας από πελάτες που επιδιώκουν την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων. Στοιχεία για τους δικαστικούς επιμελητές στα διάφορα κράτη μέλη και πληροφορίες για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων δημοσιεύονται στους εσωτερικούς εθνικούς δικτυακούς τόπους, καθώς και στους δικτυακούς τόπους του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Άτλαντα, του ΕΔΔ και στη διαδικτυακή πύλη της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης.

8.5.3. Γλωσσικά ζητήματα – πρακτικές επιπτώσεις όσον αφορά την εκτέλεση

Ο διάδικος που επιδιώκει την εκτέλεση απόφασης πρέπει να γνωρίζει ότι το ζήτημα της γλώσσας είναι δυνατόν να ανακύψει τόσο ως πρακτική όσο και ως δικαστική απαίτηση. Για παράδειγμα, αν το εθνικό δίκαιο που είναι εφαρμοστέο στην εκτέλεση αποφάσεων επιτάσσει την επίδοση εγγράφων σε άλλο κράτος μέλος στον καθού η εκτέλεση, θα ισχύουν οι σχετικές απαιτήσεις για τη γλώσσα τις οποίες προβλέπει ο κανονισμός ΕΔΜ και ο κανονισμός για την επίδοση ή κοινοποίηση. Επίσης, δεν πρέπει να λησμονείται ότι τα δικαστήρια, οι αρμόδιοι για την εκτέλεση υπάλληλοι και όσοι εμπλέκονται στην εκτέλεση πρέπει να κατανοούν τους όρους της απόφασης και της βεβαίωσης, προκειμένου να μπορούν να διενεργήσουν αποτελεσματικά την εκτέλεση. Αυτό ισχύει και για όσους μπορεί να αναμιχθούν ως τρίτοι, για παράδειγμα το προσωπικό τραπεζών και άλλοι κάτοχοι περιουσιακών στοιχείων του καθού η εκτέλεση, επί των οποίων εκτελείται η απόφαση.

9Ο ΕΝΑΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Τελικά Ζητήματα

9.1. Δικηγόροι

9.1.1. Δεν απαιτείται εκπροσώπηση από δικηγόρο στο πλαίσιο της ΕΔΜ

Ο κανονισμός ΕΔΜ δεν φθάνει μέχρι του σημείου να αποκλείει την εκπροσώπηση των διαδίκων από δικηγόρο ή άλλον επαγγελματία νομικό: το άρθρο 10 και η δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη αναφέρουν απλώς ότι η εκπροσώπηση από δικηγόρο δεν είναι υποχρεωτική. Κατά συνέπεια, τυχόν σχετικός κανόνας της εθνικής νομοθεσίας κράτους μέλους δεν είναι εφαρμοστέος στην ΕΔΜ. Επίσης, το άρθρο 21 παράγραφος 3 στοιχείο α) καθιστά σαφές ότι, για την εκτέλεση απόφασης που εκδόθηκε με την ΕΔΜ, ο διάδικος δεν απαιτείται να έχει εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στο κράτος μέλος εκτέλεσης, πέραν των υπαλλήλων που προβαίνουν στις πράξεις εκτέλεσης στο εν λόγω κράτος, όπως οι δικαστικοί επιμελητές, Huissiers de Justice, Deurwaarders και Messengers at Arms.

9.1.2. Συνέπειες της εκπροσώπησης από δικηγόρο σε σχέση με τα έξοδα

Ο διάδικος που επιθυμεί να εκπροσωπηθεί από δικηγόρο σε αγωγή η οποία εκδικάζεται με την ΕΔΜ πρέπει να έχει υπόψη του ότι, ακόμη και αν η αγωγή ευδοκιμήσει και εκδοθεί απόφαση, υπάρχει ο κίνδυνος το δικαστήριο να μην επιδικάσει τα έξοδα δικηγόρου σε βάρος του αντιδίκου, διότι, σύμφωνα με το άρθρο 16, το δικαστήριο δεν επιδικάζει δικαστικά έξοδα στο βαθμό που η πραγματοποίησή τους ήταν περιττή ή που είναι δυσανάλογα προς το ύψος της αγωγής. Στην αιτιολογική σκέψη 29, όπου γίνεται επίκληση των γενικών και ειδικών στόχων της ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης να επιτευχθεί απλούστευση και αποτελεσματικότητα από άποψη κόστους, αναφέρεται ότι το δικαστήριο, όταν εξετάζει ποια έξοδα είναι ανάλογα προς το ύψος της αγωγής, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι ο άλλος διάδικος, δηλαδή ο διάδικος υπέρ του οποίου εκδόθηκε η απόφαση, εκπροσωπήθηκε από δικηγόρο.

9.2. Ενημέρωση και αρωγή

9.2.1. Ενημέρωση – Γενικά

Διάφορες διατάξεις του κανονισμού ΕΔΜ προβλέπουν την παροχή πληροφοριών από τα κράτη μέλη σχετικά με διάφορες πτυχές της ΕΔΜ. Το άρθρο 24 καλεί τα κράτη μέλη να συνεργάζονται –μεταξύ τους και ιδίως μέσω του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου για αστικές υποθέσεις– για την ενημέρωση του κοινού και των επαγγελματικών κύκλων σχετικά με την ΕΔΜ. Ειδικότερα, δυνάμει του άρθρου 25, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ενημερώνουν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχετικά με τις ακόλουθες πτυχές της ΕΔΜ:

- δικαστήρια που είναι αρμόδια να εκδίδουν αποφάσεις με την ΕΔΜ·
- μέσα επικοινωνίας που γίνονται δεκτά από τα κράτη μέλη για την κατάθεση εντύπου αγωγής στο πλαίσιο της ΕΔΜ·
- αν προβλέπεται ένδικο μέσο και, αν ναι, την προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να ασκηθεί·
- τις γλώσσες στις οποίες μπορεί να υποβληθεί βεβαίωση που αφορά απόφαση εκδοθείσα με την ΕΔΜ για σκοπούς εκτέλεσης·
- τις αρμόδιες αρχές εκτέλεσης του κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των αρμόδιων αρχών για την αναστολή ή τον περιορισμό της εκτέλεσης·

ενώ υποχρεούνται επίσης να γνωστοποιούν τυχόν μεταγενέστερη μεταβολή των πληροφοριών αυτών. Η Επιτροπή μεριμνά, ώστε το κοινό να λάβει γνώση των πληροφοριών, ιδίως μέσω διάφορων δικτυακών τόπων, συμπεριλαμβανομένου του δικτυακού τόπου του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Άτλαντα στον τομέα των αστικών υποθέσεων και της διαδικτυακής πύλης της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης, οι διευθύνσεις των οποίων δίδονται στο τέλος του παρόντος Οδηγού.

9.2.2. Ενημέρωση και αρωγή προς τους διαδίκους

Εκτός από τις γενικές πληροφορίες που πρέπει να διατίθενται σχετικά με τη λειτουργία της ΕΔΜ, πρέπει να παρέχονται αρωγή και πληροφορίες στους μεμονωμένους διαδίκους σε διάφορα στάδια της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

- σύμφωνα με το άρθρο 11, πρέπει να εξασφαλίζεται στους διαδίκους πρακτική αρωγή για τη συμπλήρωση των εντύπων·
- σύμφωνα με το άρθρο 12, τα δικαστήρια, αν είναι αναγκαίο, ενημερώνουν τους διαδίκους σχετικά με δικονομικά θέματα·
- σύμφωνα με το άρθρο 14, τα δικαστήρια ενημερώνουν τους διαδίκους για τις συνέπειες της μη τήρησης προθεσμίας που έχει ταχθεί από το δικαστήριο.

Δεν πρέπει να λησμονείται επίσης ότι τα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίζουν ότι το έντυπο της αγωγής (έντυπο Α) είναι διαθέσιμο σε όλα τα δικαστήρια ενώπιον των οποίων μπορεί να κινηθεί η ΕΔΜ.

9.3. Επανεξέταση της ΕΔΜ, συμπεριλαμβανομένου του ορίου ποσού

9.3.1. Επανεξέταση – Γενικά

Όπως και άλλες πράξεις της ΕΕ, ο κανονισμός ΕΔΜ υπόκειται σε επανεξέταση. Σύμφωνα με το άρθρο 28, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποχρεούται να υποβάλει λεπτομερή έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την ΕΟΚΕ μέχρι την 1η Ιανουαρίου 2014. Η έκθεση πρέπει να περιλαμβάνει ανασκόπηση της λειτουργίας της ΕΔΜ, αξιολόγηση της λειτουργίας της διαδικασίας σε κάθε κράτος μέλος και να συνοδεύεται από προτάσεις προσαρμογής. Για να συνδράμουν τη διαδικασία αυτή, τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τη διασυνοριακή λειτουργία της ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών, οι οποίες αφορούν, μεταξύ άλλων, τα δικαστικά έξοδα, την ταχύτητα της διαδικασίας, την αποτελεσματικότητα, την ευκολία χρήσης και τις εσωτερικές διαδικασίες μικροδιαφορών των κρατών μελών.

9.3.2. Επανεξέταση – Ποσό της αγωγής

Ήταν δύσκολο να αποφασιστεί ποιο ακριβώς πρέπει να είναι το κατάλληλο ανώτατο όριο του ποσού της αγωγής για διασυνοριακή διαδικασία μικροδιαφορών στην ΕΕ. Το ποσό που επελέγη είναι σε μεγάλο βαθμό το αποτέλεσμα συμβιβασμού μεταξύ των κρατών μελών που ζήτησαν κάπως μεγαλύτερο ποσό και των κρατών μελών που επιθυμούσαν χαμηλότερο ποσό.

Σχετικά με αυτό, είναι σημαντικό ότι ένα από τα θέματα που θα εξεταστούν όταν θα έλθει ο χρόνος επανεξέτασης του κανονισμού είναι το όριο του ποσού της αγωγής, ενώ η έκθεση που θα υποβληθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 28 θα πρέπει να περιλαμβάνει επανεξέταση και, εφόσον απαιτείται, προτάσεις προσαρμογής του ορίου του ποσού της αγωγής.

Υλικό αναφοράς και σύνδεσμοι

Η διαδικτυακή πύλη της ευρωπαϊκής ηλεκτρονικής δικαιοσύνης είναι μια ενιαία υπηρεσία για όλες τις χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την ΕΔΜ. Υπεύθυνα για την παροχή των πληροφοριών για την ΕΔΜ είναι τα κράτη μέλη από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

A) Έντυπα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Διαδικασίας Μικροδιαφορών

https://e-justice.europa.eu/content_small_claims_forms-177-el.do

B) Δικαστήρια των κρατών μελών αρμόδια για την Ευρωπαϊκή Διαδικασία Μικροδιαφορών. Βρείτε ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο να κρίνει την υπόθεση ΕΔΜ που σας αφορά στο κράτος μέλος που έχει δικαιοδοσία.

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/sc_courtsjurisd_en.jsp#statePage0

Πρακτικός Οδηγός για την Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Διαδικασίας Μικροδιαφορών δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 861/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Ιουλίου 2007 για τη θέσπιση ευρωπαϊκής διαδικασίας μικροδιαφορών

Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση

Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

© iStockphoto, Corbis, Imageglobe

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2013
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Printed in Belgium

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑΚΟ ΧΛΩΡΙΟ (ECF)

EL

DS-03-13-051-EL-C

Επικοινωνία
Ευρωπαϊκή Επιτροπή
Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης
Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο
σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις
just-ejn-civil@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/justice/civil

Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο
σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις

Υπηρεσία Εκδόσεων

ISBN 978-92-79-29844-8
9 789279 298448
doi:10.2838/37638